

**SLOVENSKÁ POĽNOHOSPODÁRSKA UNIVERZITA
V NITRE**

**FAKULTA EURÓPSKYCH ŠTÚDIÍ A REGIONÁLNEHO
ROZVOJA**

Evidenčné číslo

**VPLYV VYBRANÝCH PODNIKATEĽSKÝCH SUBJEKTOV
NA ROZVOJ REGIÓNU**

2011

Lenka Švandová, Bc.

SLOVENSKÁ POĽNOHOSPODÁRSKA UNIVERZITA
V NITRE
FAKULTA EURÓPSKYCH ŠTÚDIÍ A REGIONÁLNEHO
ROZVOJA

Evidenčné číslo

VPLYV VYBRANÝCH PODNIKATEĽSKÝCH SUBJEKTOV
NA ROZVOJ REGIÓNU

Diplomová práca

Štúdijný program:	Regionálny rozvoj
Štúdijný odbor:	6218800 Verejná správa a regionálny rozvoj
Školiace pracovisko:	Katedra práva
Školiteľ:	JUDr. Zuzana Ilková, PhD.

Nitra 2011

Lenka Švandová, Bc.

ČESTNÉ VYHLÁSENIE

Dolupodpísaná Lenka Švandová čestne vyhlasujem, že som diplomovú prácu na tému „Vplyv vybraných podnikateľských subjektov na rozvoj regiónu“ vypracovala samostatne, a že som uviedla všetku použitú literatúru súvisiacu so zameraním diplomovej práce.

Som si vedomá zákonných dôsledkov v prípade, ak uvedené údaje nie sú pravdivé.

V Nitre 19. apríla 2011

Lenka Švandová

POĎAKOVANIE

Touto cestou vyslovujem poďakovanie vedúcej diplomovej práce JUDr. Zuzane Ilkovej, PhD. za pomoc, odborné vedenie, cenné rady a pripomienky pri vypracovaní mojej diplomovej práce.

ABSTRAKT

Úlohou tejto diplomovej práce bolo zhodnotiť vplyv vybraných podnikateľských subjektov na rozvoj regiónu. Sledovaným regiónom bolo okresné mesto Žarnovica a jeho okolie. Hlavným cieľom v každom regióne je rast hospodárskeho a sociálneho potenciálu a tým zvyšovanie konkurencieschopnosti, hospodárskej a sociálnej úrovne v regióne a celkovej životnej úrovne obyvateľstva. Za vybrané podnikateľské subjekty sme zvolili všetky osoby podnikajúce na základe živnostenského oprávnenia v meste Žarnovica, ktoré sme hodnotili na základe dotazníkového opytovania a ďalším vybraným podnikateľským subjektom bola väčšia spoločnosť pôsobiaca v Žarnovici Neuman Aluminium Fließpresswerk Slovakia s. r. o..

V úvodnej časti vlastnej práce sme charakterizovali Banskobystrický kraj, ktorého súčasťou je okresné mesto Žarnovica. V rámci tohto okresu sme zanalyzovali jeho podnikateľskú základňu a podrobnejšie sme sa venovali uvedenej rakúskej spoločnosti. Zaujímali nás predovšetkým vplyv tohto podniku na rozvoj mesta a celého regiónu. V jednotlivých kapitolách sme vysvetlili, kde má spoločnosť sídlo a charakterizovali sme jej pobočky po celom svete, no najväčšiu pozornosť sme venovali práve najmladšej pobočke v Žarnovici. Tu sme prostredníctvom získaných informácií o výrobných činnosti tohto podniku a jeho produktoch, o zamestnancoch a vzdelávacích programoch spoločnosti, o obchodných vzťahoch či o vplyve na životné prostredie zistili ako vplýva spoločnosť na región a jeho rozvoj.

V neposlednom rade, pre rozvoj každého regiónu je veľmi dôležitá vzájomná komunikácia, kooperácia, riešenie spoločných projektov a tiež problémov v meste medzi miestnou samosprávou a súkromným sektorom reprezentovaným podnikateľskými subjektmi.

Ďalší rozvoj mesta a tým celého regiónu bude možný vďaka kvalitnejšej spolupráci založenej na vzájomnej komunikácii samosprávy s podnikateľmi, vďaka podpore a propagácii podnikateľskej základne zo strany mesta a naopak, vďaka vytvoreniu podmienok pre príchod nových investorov na územie mesta, tiež vďaka vytvoreniu informačného centra a vzdelávacích centier či vďaka novej výstavbe.

Kľúčové slová:

regionálny rozvoj, podnikateľský subjekt, mesto, spolupráca, spoločnosť, komunikácia

ABSTRACT

The purpose of the diploma thesis was to appraise the influence of selected entrepreneur subjects on the regional development. The region monitored was the district town Žarnovica and its surroundings. The main objective in each region is the growth of economic and social potential and the growth of competitiveness, the growth of economic and social standards as well as the increase of the overall standard of living. The selected entrepreneur subjects included all sole traders conducting business in Žarnovica including the company Neuman Aluminium Fliesspresswerk Slovakia Ltd. which we evaluated on the basis of answers in our questionnaire.

The introduction of the diploma thesis contains the characteristics and description of the region Banská Bystrica where the town Žarnovica is situated. Moreover, it consists of the analysis of base of entrepreneurship activity in Žarnovica district and the detailed analysis of Austrian company. We were interested particularly in the influence of this company on the development of Žarnovica and the whole region. In the respective chapters we commented on company's headquarters and we characterized its subsidiaries in the world, but we were concentrated predominantly on its youngest subsidiary in Žarnovica. Due to information acquired on company's production, its products, employees and education programmes, business partnerships and its effects on the environment we found out how the company Neuman Aluminium Fliesspresswerk Slovakia Ltd. influences on the region and its development.

Last but not least, the mutual communication, the cooperation and the co-operative efforts to solve all the problems between the municipality and the entrepreneur subjects is necessary for the successful development of each and every region. As a result, the further development of the town and the whole region would be possible only due to better cooperation based on the mutual communication between the municipality and entrepreneur subjects, due to the town's support and promotion of the base of entrepreneurship activity and due to creation of good conditions for new investors, the creation of information centre as well as education centres or new building or housing construction.

Key words:

regional development, entrepreneur subject, town, cooperation, company, communication

OBSAH

OBSAH.....	7
ZOZNAM SKRATIEK A ZNAČIEK.....	9
CHARAKTERISTIKA ZÁKLADNÝCH POJMOV.....	10
ÚVOD.....	12
1. PREHĽAD O SÚČASNOM STAVE RIEŠENEJ PROBLEMATIKY DOMA	
I V ZAHRANIČÍ.....	14
1.1 Vývoj charakteristiky pojmu región.....	14
1.2 Vývoj charakteristiky pojmu regionálny rozvoj.....	16
1.3 Vývoj charakteristiky pojmu podnik.....	19
1.4 Vývoj charakteristiky pojmu malé a stredné podnikanie.....	22
1.5 Vývoj charakteristiky pojmu veľké podniky.....	23
1.6 Vývoj charakteristiky pojmu podnikanie.....	24
1.7 Vývoj charakteristiky pojmu podnikateľ.....	29
1.8 Súčasná platná legislatíva v oblasti podnikania v SR.....	30
2. CIEĽ PRÁCE.....	32
3. METODIKA PRÁCE.....	33
4.VLASTNÁ PRÁCA.....	35
4.1 Charakteristika Banskobystrického kraja.....	35
4.2 Charakteristika okresu Žarnovica.....	36
4.3 Podnikateľské subjekty v okrese Žarnovica.....	41
4.4 Charakteristika spoločnosti Neuman Aluminium Fliesspresswerk Slovakia, s. r. o...48	
4.4.1 Sídlo spoločnosti a jej pobočky.....	48
4.4.2 Produkty spoločnosti.....	51
4.4.3 Zamestnanci a vzdelávacie programy spoločnosti.....	53
4.4.4 Obchodné vzťahy spoločnosti.....	54
4.4.5 Vplyv spoločnosti na životné prostredie.....	56
4.4.6 Vplyv spoločnosti na rozvoj regiónu.....	57

4.4.7 SWOT analýzy žarnovického regiónu.....	58
5. NÁVRHY NA VYUŽITIE VÝSLEDKOV.....	59
6. ZÁVER.....	61
7. POUŽITÁ LITERATÚRA.....	63
8. PRÍLOHY.....	66

ZOZNAM SKRATIEK A ZNAČIEK

a i.	a iné
a kol.	a kolektív
a pod.	a podobne
a.s.	akciová spoločnosť
č.	číslo
EÚ	Európska únia
km	kilometer
km ²	kilometer štvorcový
k. s.	komanditná spoločnosť
m	meter
mil.	milión
napr.	napríklad
SPFO	samostatne podnikajúca fyzická osoba
SR	Slovenská republika
s. r. o.	spoločnosť s ručením obmedzeným
stor.	storočie
ŠÚ SR	Štatistický úrad Slovenskej republiky
tis.	tisíc
t. z.	to znamená
tzv.	takzvaný
v. o. s.	verejná obchodná spoločnosť

CHARAKTERISTIKA ZÁKLADNÝCH POJMOV

Región – ucelená časť nejakého územia, územne vymedzený priestor na tvorbu a uskutočňovanie regionálnej a štrukturálnej politiky

Mikroregión - geograficky ohraničené územie, ktoré má nejaké spoločné charakteristiky (prírodné, demografické, historické, kultúrne a pod.)

Podnikateľský subjekt - každá fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá je prevádzkovateľom obchodu alebo poskytuje služby.

Akiová spoločnosť - je druh obchodnej spoločnosti, ktorej základné imanie je rozdelené na určitý počet podielov – akcií a tie vlastní jednotliví akcionári

Spoločnosť s ručením obmedzeným - je druh obchodnej spoločnosti, jej základné imanie tvoria vopred určené vklady spoločníkov.

Verejná obchodná spoločnosť - je druh osobnej obchodnej spoločnosti, ktorá vzniká združením minimálne dvoch spoločníkov, ktorí ručia za jej záväzky celým svojím majetkom.

Komanditná spoločnosť - je druh obchodnej spoločnosti, ktorá združuje dva druhy spoločníkov – komplementárov a komanditistov.

Komplementári ručia za záväzky spoločnosti neobmedzene – celým svojím majetkom, komanditisti ručia obmedzene, len do výšky svojho kapitálového vkladu. Riadiť a zastupovať spoločnosť môžu iba komplementári, ktorí majú vyšší podiel na zisku spoločnosti.

Živnosť - je spôsob podnikania, fyzická osoba, alebo právnická osoba, získa živnostenské oprávnenie na základe ktorého môže podnikat' v živnosti remeselnej, viazanej alebo voľnej.

Regionálny rozvoj - je trvalý rast hospodárskeho potenciálu a sociálneho potenciálu regiónu, čo zvyšuje jeho hospodársku úroveň, výkonnosť, konkurencieschopnosť a životnú úroveň jeho obyvateľov

Goodwill – nehmotná súčasť majetku podniku, je to celkové dlhodobé pôsobenie podniku na trhu

Hrubý domáci produkt - je hodnota všetkých konečných výrobkov a služieb v danej krajine za určené obdobie, spravidla za rok.

Zamestnanec - je fyzická osoba, ktorá je v pracovnom pomere u zamestnávateľa.

Podnikateľ – a/osoba zapísaná v obchodnom registri, b/osoba, ktorá podniká na základe živnostenského oprávnenia, c/ osoba, ktorá podniká na základe iného než živnostenského oprávnenia podľa osobitných predpisov, d/fyzická osoba, ktorá vykonáva poľnohospodársku výrobu a je zapísaná do evidencie podľa osobitného predpisu.

Podnikanie - sústavná činnosť vykonávaná samostatne podnikateľom vo vlastnom mene a na vlastnú zodpovednosť za účelom dosiahnutia zisku.

Produkt - je čokoľvek, čo môže byť ponúknuté na trhu k uspokojeniu potrieb, alebo prianí.

Mzda - je cenou práce, ktorá je výsledkom fungovania trhu, vzťahom medzi dopytom po práci a ponukou práce.

ÚVOD

Pred rokom 1989 bolo územie Slovenska pod silným vplyvom štátu, kde fungovala príkazová ekonomika. Súkromné podnikanie bolo v tom čase nemožné, pretože všetky podniky boli štátne a všetky hospodárske operácie boli riadené z centra. Tento ekonomický systém bol maximálne neefektívny, a preto sa v 90. rokoch, po transformácii ekonomiky z centrálne riadenej na trhovou, vo veľkom rozmáha súkromné podnikanie. Tým, že sa predávali štátne podniky súkromným podnikateľom, prirodzene sa začala znižovať aj prezamestnanosť, ktorá bola umelo vytvorená v časoch pred transformáciou. Ekonomika krajiny začala napredovať, vznikali nové väčšie i menšie podniky. Dôležitou súčasťou hospodárstva krajiny boli a dodnes sú malí a strední podnikatelia, osoby podnikajúce na základe živnostenského oprávnenia.

Druhú výraznú zmenu Slovenská republika pocítila vstupom do Európskej únie v máji roku 2004. Stali sme sa súčasťou európskeho spoločenstva, kde existuje snaha o vzájomnú spoluprácu, podporu a pomoc jednotlivých členských štátov. Pre ekonomiku krajiny to znamenalo výzvu napredovať a priblížiť sa k ekonomikám vyspelých krajín. Vstupom Slovenska do Európskej únie sa podnikateľská základňa musela prispôbiť viacerým zmenám, najmä však legislatívnym. Európske normy, ktoré znamenali skvalitnenie podnikateľského prostredia sme implementovali do vnútroštátnych noriem. Taktiež vstup Slovenska do Európskej menovej únie v roku 2009 znamenal pre krajinu rázny krok vpred. Slovensko, tak ako iné vyspelé krajiny, podporuje malé a stredné podnikanie, pretože právo to vo veľkej miere vplýva na formovanie podnikateľského prostredia a zvyšuje konkurencieschopnosť krajiny ako celku. V posledných rokoch sa viac rozšírilo aj podnikanie na základe živnostenského oprávnenia. Dopomohla tomu určite aj výrazná podpora začínajúcich malých podnikateľov zo strany štátu a Európskej únie. Formou nenávratných príspevkov zo štrukturálnych fondov Európskej únie a štátu dostávajú noví podnikatelia možnosť lepšie zvládať začiatky podnikania a uskutočňovať svoju podnikateľskú činnosť dlhodobejšie a efektívnejšie.

Pre celkový ekonomický rozvoj krajiny je dôležitý rozvoj v jednotlivých regiónoch, mestách či obciach Slovenska. Malí a strední podnikatelia sú hlavnou hybnou silou pre rozvoj jednotlivých regiónov, a preto je ich podpora zo strany štátu veľmi dôležitá. Aj v záujme miest a obcí je, aby sa na ich území rozvíjala podnikateľská základňa. Tá vytvára zdravú konkurencieschopnosť, rozširuje ponuku a najmä znižuje nezamestnanosť vytváraním nových pracovných miest. Súkromný sektor tiež umožňuje mestám či obciam

rozvíjať sa, vytvárať atraktívnejšie podmienky pre život a tým prilákať nových obyvateľov či návštevníkov na ich územie.

Podpora malých a stredných podnikov je dôležitá tak na začiatku podnikania, ako aj v jeho priebehu. Väčšina malých podnikateľov začne, no neudrží sa na trhu dlho. Dôvodom často býva splnenie náročných legislatívnych podmienok a noriem, administratívne prekážky alebo nepremyslená stratégia podnikateľa.

1. PREHĽAD O SÚČASNOM STAVE RIEŠENEJ PROBLEMATIKY DOMA I V ZAHRANIČÍ

1.1 Vývoj charakteristiky pojmu región

Dziewoński (1967) poukazuje na fakt, že región je nástrojom výskumu a priestorovej analýzy. Región je pokladaný za dostatočne veľkú územnú jednotku, rovnorodú z pohľadu určitých kritérií a od okolitých sa odlišujúcu najmä špecifickým systémom priestorových väzieb. Chápe ho ako nástroj regionálnej politiky, súvisí s organizáciou regionálnej politiky, a preto ho možno nazvať aj jednotkou priestorovej organizácie.

Hoover (1971) hovorí, že región je účelová jednotka, ktorá sa vymedzuje pre potreby štátnej regionálnej politiky. Rozlišuje rozvinuté a problémové regióny, pričom problémové klasifikuje ďalej na zaostalé, deprimované a prekrvené a v závislosti od kategórie odporúča pre ne prijať špecifickú rozvojovú politiku.

Tvrdoň – Hamalová, – Žárska (1995) vymedzili základné znaky regiónu podľa špecificky ekonomického kritéria nasledovne:

- prírodno-geografické znaky, ktoré v značnej miere určujú dynamiku správania sa regiónu ako subjektu,
- diverzifikovaná územná a hospodárska činnosť podnikateľských i verejných inštitúcií,
- vysoká intenzita vnútroregionálnych väzieb,
- optimálne väzby s regiónmi národného hospodárstva,
- schopnosť reprodukovať rastové potreby prevažne z vlastných zdrojov,
- spoločensko-nadstavbové znaky (kultúra, história a pod.)

Región predstavuje priestorový podsystém krajiny, ktorý charakterizuje určitá skladba. Chápe sa ako geograficky ohraničené územie, ktoré sa od ostatných odlišuje súborom prírodných daností, štruktúrou obyvateľstva, štruktúrou ekonomiky a pod. Vo všeobecnom

poňatí sa región chápe ako geograficky ohraničená územná jednotka podľa určitých kritérií. Ak v postavení prioritných vystupujú sociálne kritériá, možno potom pod regiónom chápať územnú jednotku, v ktorej sa odohrávajú základné životné funkcie obyvateľstva: práca, bývanie, vzdelávanie, záujmová aktivita, zdravotnícke a sociálne zabezpečenie a iné. Sociálne chápanie regiónu je jedným z východiskových pre definovanie ekonomického regiónu. (**Hamalová a i., 1996**).

Maier – Tödling (1998) vysvetľujú, že pojem región nechápu ako jeden bod v priestore (miesto alebo lokalita), ale ako zoskupenie priestorových bodov. Územné celky sa spájajú do regiónov podľa dôležitých spoločných znakov, z ktorých následne vyplývajú kritériá pre vymedzenie regiónu, a to:

- kritérium homogenity – podľa tohto kritéria sa do regiónov spájajú územné celky, ktoré majú spoločné znaky (miera nezamestnanosti, výška príjmov, priemysel, cestovný ruch)
- kritérium funkčnosti – podľa tohto kritéria sa do regiónov spájajú územné celky, medzi ktorými je veľká vzájomná závislosť. Pre vymedzenie funkčného regiónu používajú kritérium dennej dochádzky do zamestnania, dochádzku za nákupmi, dodávateľské siete, telefonické hovory.

Región charakterizuje **Tvrdoň (1998)** ako dynamický prvok väčšieho celku (národného hospodárstva), ktorého skutočné rozmery nie sú navždy dané a skutočná veľkosť je daná intenzitou pôsobenia ekonomických síl. Región je priestorové zviazaný systém, pričom systém znamená množstvo premenných, ktoré sú medzi sebou v silnejšej interdependencii, ako iné premenné. Ako premenné vystupujú množstvá výrobkov a služieb a ich ceny a interdependencia znamená meniaci sa účinok premenných navzájom. Z uvedeného vyplýva, že pri vymedzení regiónu je potrebné uplatniť interdisciplinárny prístup, nakoľko región možno charakterizovať ako bohato štruktúrovaný celok, ktorý sa vyznačuje ekonomickými, geografickými, sociálnymi, kultúrnymi, historickými, národnostnými i ďalšími znakmi.

Ako uvádza **Buček a kol. (1999)**, región podľa kritérií geografie chápe ako geograficky ohraničené územie, ktoré sa od ostatných odlišuje súborom prírodných daností, štruktúrou obyvateľstva a pod., podľa sociálnych kritérií možno región chápať ako územnú jednotku,

v ktorej prebiehajú základné životné funkcie obyvateľstva: bývanie, práca, vzdelávanie, záujmová činnosť, zdravotnícke a sociálne zabezpečenie atď.

Kategória priestor je veľmi všeobecná a geograficky neohraničená, kým kategória región je priestor, ktorý má svoje hranice a tak predstavuje základnú jednotku priestoru. Región ako nástroj ekonomickej regionálnej analýzy sa potom považuje za rovnorodú jednotku heterogénnu od okolia. **(Dubecová, 2000)**

Podľa **Papcunovej (2006)** región predstavuje ohraničené územie s približne rovnakými prírodno – geografickými znakmi, diverzifikovanou ekonomickou základňou, vyznačuje sa vysokou integritou vnútroregionálnych väzieb, schopnosťou reprodukovať rozvojové faktory z vlastných zdrojov a má svoju typickú štruktúru.

Vhodné riešenia rozdielnych rozvojových podmienok regiónov popisujú **Gajdoš - Pašiak (2006)**. Jedným z najvýznamnejších cieľov je redukovať výrazné medziregionálne disparity. Podporovať vyvážený a udržateľný rozvoj založený na iniciatívach verejného, neziskového i súkromného sektora. Dosiahnuteľnosť je dôležitým lokalizačným faktorom. Je rozhodujúca pre zahraničných investorov. Bolo by potrebné lepšie napojiť vidiecke oblasti na dopravné osi a centrá. Doplniť dopravné spojenia do izolovaných území. Tam, kde chýba prepojenie medzi hlavnými regionálnymi či lokálnymi sieťami.

1.2 Vývoj charakteristiky pojmu regionálny rozvoj

Tvrdoň – Hamalová – Žárska (1995) vymedzili nasledovné subjekty, ktoré sa zúčastňujú na regionálnom rozvoji:

- komerčné subjekty – sledujú investíciu do regionálneho rozvoja, vlastný alebo iný úžitok. Ich rozhodovanie je výsledkom ekonomickej kalkulácie. V trhovej ekonomike je väčšina subjektov regionálneho rozvoja súkromne a komerčne orientovaná.

- Verejné subjekty – sa pri svojom rozhodovaní majú riadiť hlavne obecnou prospešnosťou, t. j. zvýšením celkového blahobytu danej komunity (obce, regiónu).
- Neziskové subjekty – sú subjekty tretieho sektora a sledujú svojím rozhodovaním špecifické ciele.
- Iné subjekty – vlastníci pozemkov, finančné inštitúcie – banky, sporiteľne, fondy, realitné kancelárie, pozemkoví makléri, odhadcovia cien nehnuteľností, právni poradcovia, stavebné firmy – dodávatelia stavebných prác, projektanti stavieb, užívatelia, nájomníci.

Základné prvky regionálneho rozvoja sú vymedzené nasledovne:

- vedomé vytváranie trhu a trhovej infraštruktúry,
- výber oblastí možného rastu,
- voľba činností, ktoré majú byť podporované,
- mobilizácia zdrojov a regionálna inovačná politika,
- cieľavedomé formovanie podnikateľského prostredia,
- regionálna koordinačná politika. **(Ivaničková, 1998)**

Regionálny rozvoj je podľa **Meiera – Čtyrokého (2000)** cieľavedomé zhodnocovanie územia. Môže ísť o zámernú zmenu spôsobu využívania územia a stavieb nachádzajúcich sa v ňom, alebo môže ísť o intenzitu využívania územia tak, aby sa zvýšil úžitok. Nie každá investičná činnosť na území však vedie k jeho skutočnému zhodnoteniu. Záleží na tom, či bude dopyt po využití územia, ktoré je investíciou do regionálneho rozvoja ponúkané. Preto je potrebné, aby investíciám do regionálneho rozvoja predchádzala analýza súčasných a budúcich trhových potenciálov a trhových podmienok v mieste potenciálnej investície a pre potenciálne využitie.

Rajčáková (2005) definuje regionálny rozvoj z geografického hľadiska a prezentuje, že regionálny rozvoj ako súbor ekonomických a sociálnych procesov prebiehajúcich

v prírodno-spoločenskom prostredí regiónu, ktoré by mali využívať ale aj rešpektovať možnosti, predpoklady a osobitosti regiónu.

Medzi základné charakteristiky problémov na regionálnej úrovni v Slovenskej republike patrí silná polarizácia medzi hlavným mestom Bratislava a ostatnými krajinami, vysvetľujú **Gajdoš - Pašiak (2006)**. Týka sa to mnohých ukazovateľov charakterizujúcich životnú úroveň a kvalitu života obyvateľstva. Konkrétne možno spomenúť hrubý domáci produkt na obyvateľa, priemerná mzda, miera nezamestnanosti. Zaostáva socio-ekonomická úroveň prihraničných okresov, prehĺbuje sa odlišnosť vidieckeho prostredia. Regióny s výraznejšou orientáciou na poľnohospodárstvo trpia vysokou nezamestnanosťou. Pretrvávajú rozdiely v kvalite ľudských potenciálov. Formujú sa skupiny problémových regiónov s nerovnomerným hospodárskym, sociálnym rozvojom. Dochádza k zviditeľneniu chudoby ako spoločenského problému.

Základné rozdiely medzi jednotlivými regiónmi znázorňujú regionálne disparity. Predstavujú súbor nerovností medzi regiónmi v prírodnej, ekonomickej a sociálnej oblasti, pričom svojím charakterom a vlastnosťami ovplyvňujú postavenie regiónu v rámci štátneho celku. Práve sledovanie regionálnych disparít umožňuje vymedzovať menej rozvinuté regióny určitého celku, do ktorých je potrebné smerovať regionálny rozvoj. **(Oremusová, 2007)**.

Zákon číslo 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja vysvetľuje pojmy región, regionálny rozvoj a regionálna politika nasledovne:

- a) región je územný celok vymedzený podľa klasifikácie štatistických územných jednotiek,
- b) regionálny rozvoj je súbor sociálnych, hospodárskych, kultúrnych a environmentálnych procesov a vzťahov, ktoré prebiehajú v regióne a ktoré prispievajú k zvyšovaniu jeho konkurencieschopnosti, trvalému hospodárskemu rozvoju, sociálnemu rozvoju a územnému rozvoju a k vyrovnávaniu hospodárskych rozdielov a sociálnych rozdielov medzi regiónmi,
- c) regionálna politika je koordinovaný súbor činností a postupov príslušných orgánov a organizácií na celoštátnej, regionálnej a miestnej úrovni, ktoré prispievajú k hospodárskemu rozvoju, sociálnemu rozvoju a územnému rozvoju regiónov.

1.3 Vývoj charakteristiky pojmu podnik

Uramová (1999) charakterizuje nasledovné funkcie podniku:

- podnikateľská funkcia – podnik sa rozhoduje čo, ako a pre koho vyrábať a jeho základným cieľom je maximalizácia zisku,
- výrobná funkcia – ide o produkciu statkov alebo služieb, t. j. transformáciu výrobných faktorov na finálne výrobky, podnik pridáva pridanú hodnotu,
- vedecko-technická funkcia – podnik neustále využíva nové poznatky a technológie vo výrobe,
- ekonomická funkcia – je daná produktmi ocenenými trhovými cenami – kalkulácie nákladov a výnosov,
- obchodná funkcia – realizácia výrobkov a služieb na domácom alebo zahraničnom trhu,
- zahranično-integračná funkcia – každý podnik vstupuje do vzťahu s inými podnikmi, uskutočňuje dovoz a vývoz, potrebuje mať informácie o zahraničných trhoch,
- sociálna funkcia – ide o uspokojovanie potrieb zamestnancov – stabilita zamestnania, odmeňovanie, ochrana pracovného prostredia. Ale aj mimo firmy . sponzoring, charitatívne akcie a príspevky nadáciám

Podnik je forma podnikateľskej činnosti, v rámci ktorej dochádza k cieľavedomému spájaniu hmotných, finančných i ľudských zdrojov v jednej výrobnno-organizačnej jednotke s uzatvoreným obratom hodnoty a s cieľom produkovať úžitkové hodnoty jednak pre potreby trhu, jednak pre uspokojovanie vlastných potrieb.

Úlohou podnikov, ako najmenších technicko-organizačných a hospodárskych jednotiek národného hospodárstva je vyrábať tovar, resp. poskytovať služby pre uspokojovanie potrieb ľudí. S touto úlohou sú spojené tri základné otázky, ktorými sa musí každý podnik zaoberať:

1. aké ciele má podnik v podnikateľskej činnosti dosiahnuť?

2. Aké prostriedky a v akom rozsahu potrebuje daný podnik na dosiahnutie svojich cieľov?
3. Akým postupom sa tieto ciele dosiahnu? (**Gozora, 2000**)

Podnik je forma podnikateľskej činnosti, v rámci ktorej dochádza k cieľavedomému spájaniu hmotných, finančných a ľudských zdrojov v jednej výrobnno-organizačnej jednotke s uzatvoreným obratom hodnoty a cieľom produkovať úžitkové hodnoty pre potreby trhu a pre vlastné uspokojenie potrieb. (**Gozora, 2000**).

Ako uvádza **Mižíčková – Šimo – Ubrežiová (2004)**, podnik sa definuje ako ekonomická a právne samostatná podnikateľská jednotka, ktorej cieľom je produkovať alebo poskytovať výrobky či služby pre potreby trhu.

Podľa veľkosti sa podniky členia na malé, stredné a veľké, vysvetľujú **Majdúchová - Neumannová (2004)**. Silnou stránkou veľkého podniku je marketing. Umožňuje riadenie celkovej distribúcie a servisu. Vďaka tomu má veľký podnik silnú pozíciu na trhu. Manažment súvisí s profesionálnymi manažérmi špecializovanými na určitý druh činnosti. Prínosom je, ak sú schopní orientovať sa v zložitých situáciách. Veľké firmy môžu zaplatiť špičkových odborníkov, aby zabezpečili osobný rast každého pracovníka. Rozvinutá je i vonkajšia komunikácia. Potrebné informácie získavajú veľké podniky z rôznych, aj finančne náročných zdrojov. Majú rôzne možnosti získavania kapitálu. Vysoká je schopnosť financovať expanziu a rozširovanie výrobnnej základne. Slabou stránkou sú zložité organizačné štruktúry, ktoré komplikujú tok informácii. Veľké podniky sú najväčšími znečisťovateľmi životného prostredia. Pri zmenách výrobného programu rastie investičná náročnosť.

Podnikateľské prostredie charakterizuje **Gibarti (2005)** ako súhrn faktorov, ktoré ovplyvňujú činnosti spojené s podnikaním. K faktorom, ktoré ovplyvňujú podnikateľské prostredie môžeme zaradiť infraštruktúru, dane, legislatívne normy v podnikaní, podpora podnikania, trh práce. Veľký význam pre kvalitné podnikateľské prostredie má prijatie nových zákonov upravujúcich podnikanie, odstránenie rozrastajúcej sa byrokracie, rozvoj malého a stredného podnikania a podpora tohto podnikania, či už formou finančnou alebo nefinančnou a tiež prístup vlády v boji s korupciou.

Úspešný podnik hľadá trhové medzery. Vytvorí plochú organizačnú štruktúru. Potrpí si na kvalite a je schopný konkurovať v čase. Vytvára menšie operatívne útvary. Osvojuje si etiku a venuje službám veľkú pozornosť. Veľmi si váži ľudí. (Strážovská, 2006)

Kubíček (2008) vysvetľuje pojem podnik ako ekonomicko-právny subjekt tvoriaci jednu zo základných foriem organizácie ekonomiky v hospodárskych sústavách založených na výrobe tovaru. Jeho základnými rozlišovacími znakmi sú ekonomická samostatnosť a právna subjektivita.

Malejčík (2008) uvádza, že postavenie podniku vyplýva zo vzájomných interakcií podniku a okolia. Keď má podnik v hospodárskom systéme primerane fungovať musí rešpektovať tieto princípy:

- princíp vlastníctva,
- princíp autonómie,
- princíp ziskovosti.

Podľa uvedeného autora sú základnými znakmi podniku:

- princíp kombinácie výrobných faktorov, v každom podniku sa obstarávajú, kombinujú a využívajú základné výrobné faktory,
- princíp hospodárnosti, ktorý vyjadruje snahu podniku o čo najefektívnejší vzťah medzi vstupmi a výstupmi podniku,
- princíp finančnej rovnováhy, ktorý sa prejavuje v likvidite podniku.

Ďalej autor vysvetľuje základné fázy životného cyklu podniku, ktorými sú:

- Zakladanie a vznik – táto fáza, označovaná ako prvá fáza životného cyklu podniku, vzniká pri malom, novozaloženom podniku, ktorý rastie najmä tvorivosťou vlastníkov. Rastom podniku sa vynárajú nové manažérske činnosti. Podnik je postupne prinútený využívať služby externých špecialistov.
- Stabilizácia – je druhou fázou životného cyklu podniku, ide v nej o podnik strednej veľkosti, v ktorom je už potrebná delba práce v manažérskych činnostiach. Zvyšujú sa nároky na odbornosť a samostatnosť v rozhodovaní jednotlivých manažérov.

- Rast – je treťou fázou životného cyklu podniku, pre ktorú je charakteristické že nastupuje decentralizácia. Z vrcholového stupňa riadenia sa na jednotlivé organizačné jednotky presúvajú mnohé manažérske funkcie.
- Kríza – štvrtá fáza rastu predstavuje zrelý podnik, v ktorom môže nastať kríza byrokracie ak vrcholový stupeň riadenia zanedbal decentralizačné procesy.
- Zánik – je poslednou fázou životného cyklu podniku, je typická pre riadenie zreých veľkých podnikov, resp. združení podnikov.

1.4 Vývoj charakteristiky pojmu malé a stredné podnikanie

Najčastejšie používané kritériá pre vymedzenie malých a stredných podnikov sú predmet činností, vlastníctvo a právna forma, uvádzajú **Chodasová – Bujnová (1996)**.

- Podľa predmetu činnosti delíme podniky na: priemyselné, stavebné, poľnohospodárske, lesnícke, dopravné, cestovného ruchu, obchodné, kultúrno-vzdelávacie, finančné a i.
- Podľa vlastníckych vzťahov rozlišujeme podniky: štátne, podniky s kolektívnym vlastníctvom, podniky so súkromným vlastníctvom a kombinované podniky.
- Podľa právnych foriem členíme podniky na podniky jednotlivcov a podniky spoločnosti.
- Podľa veľkosti sú podniky veľké, stredné a malé. Veľkosť podniku je významným kritériom pre rozlišovanie podnikov.

Strážovská – Strážovská (1999) vysvetľujú, že malé a stredné podniky sú najdôležitejším prvkom národných ekonomík, majú nezastupiteľnú úlohu v dynamickom rozvoji krajín s vyspelým trhovým hospodárstvom, sú vysoko prispôsobivé požiadavkam trhu a osobitne dopytu, majú inovatívnu funkciu, uspokojujú aj tie najnáročnejšie požiadavky zákazníkov, vytvárajú nové pracovné miesta a významné ovplyvňujú vývoj zamestnanosti.

Malé a stredné podniky decentralizujú podnikateľské aktivity a tým napomáhajú rýchlejšiemu rozvoju regiónov, menších miest a obcí. Rozvoj regiónov či miest, kde nie je

žiaden veľký zamestnávateľ, bude závisieť na rozvoji malých a stredných podnikov. Tieto podniky vytvárajú kultúrne prostredie regiónu, pomáhajú zachovať jeho špecifiká, či tradície, v mnohých prípadoch jeho životaschopnosť. (**Jedlička, 2004**).

Malé a stredné podniky majú podľa **Chodasovej – Bujnovej (2006)** tieto hlavné úlohy:

- vyrábajú špecializované produkty a poskytujú špecializované služby, ktoré nie sú ochotné vyrábať a poskytovať veľké podniky, lebo ich výroba je neefektívna,
- pomáhajú utvárať „stredný stav“, výraznú spoločenskú vrstvu, ktorej atribútom nie je iba vlastníctvo, ale aj určitý životný štýl.

1.5 Vývoj charakteristiky pojmu veľké podniky

Podľa **Kupkoviča a kol. (2002)** sú veľké podniky podnikateľskými jednotkami s veľkým obratom, veľkým počtom zamestnancov, veľkou kapitálovou silou. Často majú významnú pozíciu na trhu, ktorá im umožňuje diktovať podmienky ostatným trhovým subjektom. Podnikajú v oblasti veľkosériovej a hromadnej výroby. Uplatňujú sa najmä v energetike, ťažbe surovín, hutníctve a strojárstve.

Prednosťami týchto veľkých podnikov sú najmä ekonomický efekt z zhromaždenia výroby, stálosť výrobného programu, možnosť jeho diverzifikácie, vysoká technická úroveň výrobného procesu, ako aj výrobku, veľká kapitálová sila (dostupnosť úverov, vlastné zdroje kapitálu), nižšie podnikateľské riziko, výhodná trhovú pozíciu v porovnaní s konkurenčnými malými podnikmi, orientácia na národné a medzinárodné trhy.

Nedostatkami veľkých podnikov sú malá pružnosť a prispôsobivosť na zmenený dopyt na trhu, investičná náročnosť pri zakladaní a zmenách výrobného programu, nadmerná zaťaženosť životného prostredia, vysoké nároky na infraštruktúru v mieste lokalizácie.

Závažným nedostatkom veľkých podnikov je fakt, že sa často nevedia dostatočne rýchlo prispôbiť meniacim sa trhovým podmienkam a chyby manažmentu môžu mať ťažké dopady na región alebo dokonca na celú krajinu. (**Gozora, 2005**).

1.6 Vývoj charakteristiky pojmu podnikanie

Pojem podnikanie, ktoré má svoje miesto vo svetovej ekonomickej teórii charakterizoval **Čapek (1990)**. Postava podnikateľa sa objavuje už v 18. Storočí v prácach francúzskych ekonómov. Niekedy sa uvádza, že prvým autorom, ktorý zaviedol tento pojem do literatúry bol R. Cantillon (1680 – 1734), inokedy sa hovorí, že ho prvý používal J. B. Say (1767 – 1832).

Podľa Obchodného zákonníka číslo 513/1991 Zb. sa pod podnikaním rozumie sústavná činnosť vykonávaná samostatne podnikateľom vo vlastnom mene a na vlastnú zodpovednosť za účelom dosiahnutia zisku.

Podnikateľom podľa tohto zákona je:

- a) osoba zapísaná v obchodnom registri,
- b) osoba, ktorá podniká na základe živnostenského oprávnenia,
- c) osoba, ktorá podniká na základe iného než živnostenského oprávnenia podľa osobitných predpisov,
- d) fyzická osoba, ktorá vykonáva poľnohospodársku výrobu a je zapísaná do evidencie podľa osobitného predpisu.

Uvedený zákon tiež upravuje pojem obchodná spoločnosť, ktorá je právnickou osobou založenou za účelom podnikania. Spoločnosťami sú verejná obchodná spoločnosť, komanditná spoločnosť, spoločnosť s ručením obmedzeným a akciová spoločnosť.

- a) *Verejná obchodná spoločnosť* - je spoločnosť, v ktorej aspoň dve osoby podnikajú pod spoločným obchodným menom a ručia za záväzky spoločnosti spoločne a nerozdielne všetkým svojím majetkom. Práva a povinnosti spoločníkov sa riadia spoločenskou zmluvou. Na jej zmenu je potrebný súhlas všetkých spoločníkov, ak tento zákon alebo spoločenská zmluva neustanovuje inak. Štatutárnym orgánom verejnej obchodnej spoločnosti je každý zo spoločníkov, pokiaľ spoločenská zmluva neurčuje, že konajú spoločne. Verejná obchodná spoločnosť zodpovedá za svoje záväzky celým svojím majetkom. Spoločníci ručia za záväzky spoločnosti všetkým svojím majetkom spoločne a nerozdielne.

- b) *Komanditná spoločnosť* - je spoločnosť, v ktorej jeden alebo viac spoločníkov ručí za záväzky spoločnosti do výšky svojho nesplateného vkladu zapísaného v obchodnom registri (komanditisti) a jeden alebo viac spoločníkov celým svojím majetkom (komplementári). Na obchodné vedenie spoločnosti sú oprávnení iba komplementári.
- c) *Spoločnosť s ručením obmedzeným* - je spoločnosť, ktorej základné imanie tvoria vopred určené vklady spoločníkov. Spoločnosť môže založiť jedna osoba. Spoločnosť môže mať najviac 50 spoločníkov. Spoločnosť zodpovedá za porušenie svojich záväzkov celým svojím majetkom. Spoločník ručí za záväzky spoločnosti do výšky svojho nesplateného vkladu zapísaného v obchodnom registri.
- d) *Akciová spoločnosť* - je spoločnosť, ktorej základné imanie je rozvrhnuté na určitý počet akcií s určitou menovitou hodnotou. Spoločnosť zodpovedá za porušenie svojich záväzkov celým svojím majetkom. Akcionár neručí za záväzky spoločnosti. Akciová spoločnosť môže byť súkromnou akciovou spoločnosťou alebo verejnou akciovou spoločnosťou. Akcia predstavuje práva akcionára ako spoločníka podieľať sa podľa zákona a stanov spoločnosti na jej riadení, zisku a na likvidačnom zostatku po zrušení spoločnosti s likvidáciou, ktoré sú spojené s akciou ako s cenným papierom, ak zákon neustanovuje inak. Najvyšším orgánom spoločnosti je valné zhromaždenie.

Podľa § 27 Obchodného zákonníka, v znení neskorších predpisov je obchodným registrom verejný zoznam, do ktorého sa zapisujú zákonom ustanovené údaje týkajúce sa podnikateľov, prípadne iných osôb, o ktorých to ustanovuje osobitný zákon. Do obchodného registra sú zapísané:

- obchodné spoločnosti,
- družstvá,
- Zahraničné osoby,
- Iné právnické osoby.

Do obchodného registra sa zapisujú údaje:

- obchodné meno, u právnických osôb sídlo, u fyzických osôb meno, priezvisko, dátum narodenia, rodné číslo, bydlisko a miesto podnikania, ak sa líši od bydliska,
- identifikačné čísla,
- predmet podnikania (činnosti),
- právna forma právnickej osoby,
- meno, bydlisko a rodné číslo osoby alebo osôb, ktoré sú štatutárnym orgánom,
- údaje o zložkách podnikov a i. údaje ustanovené zákonom.

Zákon číslo 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní upravuje podmienky živnostenského podnikania a kontrolu nad ich dodržiavaním. Vysvetľuje, že živnosťou je sústavná činnosť prevádzkovaná samostatne, vo vlastnom mene, na vlastnú zodpovednosť, za účelom dosiahnutia zisku a za podmienok ustanovených týmto zákonom. Živnosť môže prevádzkovať fyzická osoba (živnostník) alebo právnická osoba, ak splní podmienky ustanovené týmto zákonom. Všeobecné podmienky prevádzkovania živnosti fyzickými osobami sú:

- a) dosiahnutie veku 18 rokov,
- b) spôsobilosť na právne úkony,
- c) bezúhonnosť, ak tento zákon neustanovuje inak.

Živnosti sú podľa spôsobu získavania živnostenského oprávnenia:

1. *Ohlasovacie* -
  - a) *remeselné*, ak je podmienkou prevádzkovania živnosti odborná spôsobilosť získaná vyučením v odbore,
  - b) *viazané*, ak je podmienkou prevádzkovania živnosti odborná spôsobilosť získaná inak,
  - c) *voľné*, ak nie je ako podmienka prevádzkovania živnosti odborná spôsobilosť ustanovená.

2. *Koncesované* - patria sem náročné činnosti, ktorých povoľovanie si vyžaduje splnenie určitých podmienok. Zvláštnou podmienkou je spoľahlivosť. Ide najmä o činnosti súvisiace s výrobou a predajom zbraní, streliva, lekárskech a zdravotníckych potrieb, pohrebnú službu, taxi službu a pod.

Z hľadiska predmetu podnikania sú živnosti:

- a) *obchodné*,
- b) *výrobné*,
- c) *poskytujúce služby*.

Živnostenský register tvorí súbor týmto zákonom určených údajov o podnikateľoch. Údaje do registra zapisujú obvodné úrady prostredníctvom informačného systému živnostenského podnikania, ktorého správcou je Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky.

Podľa **Cibákovej - Strážovskej (1994)** je základnou funkciou podnikania, jeho konečným cieľom, uspokojovanie spotrebiteľov. Jeho bezprostredným motívom je dosahovanie trvalého peňažného príjmu – zisku a prostredníctvom neho hospodárskej prosperity podniku.

Chodasová – Bujnová (1996) tvrdia, že účelom podnikania je predovšetkým zväčšenie majetku, čo je možné dosiahnuť rôznymi spôsobmi. Najčastejšie tak, že sú uspokojované potreby cudzích osôb výrobou tovaru alebo poskytovaním služieb. Podnikanie, tak ako iní mnohí autori, definujú podľa Obchodného zákonníka ako sústavnú činnosť vykonávanú podnikateľom samostatne vo vlastnom mene a na vlastnú zodpovednosť za účelom zisku.

Úspech podniku sa prejavuje v dlhodobom dosahovaní zisku a rentability, závisí od stupňa uspokojovania potrieb v podmienkach konkurencie, od účelnej kombinácie výrobných faktorov, na voľbe vhodnej právnej normy, veľkosti podniku a iných činiteľov.

Uvedený autor tiež vysvetľuje, že podnikanie ako prostriedok uspokojovania ľudských zdrojov je staré ako ľudstvo samé. Podnikanie v ekonomike je činnosť, ktorou uspokojujeme cudzie potreby, pričom sa snažíme dosiahnuť zisk, a tak uspokojiť aj potreby vlastné. Podnikanie je činnosť riskantná, v prípade úspechu prináša veľké uspokojenie. Nie každý je však ochotný a schopný podnikat', byť podnikateľom. (**Bielik, 1997**)

Prvé legislatívne predpisy o podnikaní boli na našom území (v Rakúsko-Uhorsku) vydané v roku 1859 v podobe Živnostenského poriadku. Princípy tohto živnostenského zákona sa i v súčasnosti uplatňujú najmä v rakúskom a nemeckom právnom poriadku. K úplnému zrušeniu Živnostenského poriadku došlo v roku 1965 v súvislosti so zavedením Zákonníka práce. Väčšina individuálnych súkromných podnikateľov prešla do novovzniknutých komunálnych podnikov a do výrobných družstiev. Takmer všetky obchodné súkromné podniky boli začlenené do štátnych podnikov. Tak došlo k zániku malých súkromných podnikov a začali sa podporovať veľké podniky. V období rokov 1974 – 1987 bol registrovaný nevýznamný počet súkromne podnikajúcich osôb na základe povolenia národného výboru. Záujem o podnikanie badať až v roku 1988. (**Daňkovej, 1997**).

Kvasnicová (2000) vysvetľuje ako v novembri 1989 došlo v Československu k prevratu. Komunistická strana prišla o svoju 44-ročnú vládu v tomto štáte a prvé slobodné voľby v júni 1990 zavŕšili prvú etapu prechodu od diktatúry k demokracii. Centrálne plánované hospodárstvo sa postupne začalo transformovať na trhové hospodárstvo, kde by mali fungovať zákony ponuky a dopytu.

K najdôležitejším znakom podnikania teda patria:

- samostatné konanie hospodárskych subjektov,
- iniciatívnosť,
- ekonomická a právna erudovanosť,
- tvorivý prístup k riešeniu praktických problémov, schopnosť improvizácie a používania netradičných riešení,
- ochota preberať a schopnosť reálne zhodnotiť podnikateľské riziko

Podnikanie nie je príležitostne vykonávaná činnosť, nakoľko podľa **Majerčíka (2000)** sa pod pojmom podnikanie rozumie sústavná činnosť realizovaná podnikateľom pod vlastným menom a na vlastnú zodpovednosť za účelom dosiahnutia zisku. Aby šlo o podnikanie, musia byť tieto znaky dosiahnuté súčasne.

Ilková – Bandlerová (2004) vyzdvihujú, že hlavným motívom podnikania je dosahovanie zisku. Skutočnosť, že v danom prípade nebolo dosiahnutie očakávaného zisku uspokojené, nemení sa nič na tom, že ide o podnikanie, ako aj pri strate.

Majdúchová – Neumannová (2004) uvádzajú, že podnikanie je činnosť, aktivita, ktorá je založená na využití poznatkov a skúseností každého pracovníka a ktorá sa využíva pri hľadaní odpovedí na nasledujúce otázky:

- aké produkty sa na trhu uplatnia,
- ako využiť potenciálne zdroje,
- ako získať a udržať zákazníka

Podnikanie sa považuje za ekonomickú činnosť, ktorú vyvolávajú ekonomické podnety. Preto môžeme podnikanie charakterizovať tiež ako aktivitu zameranú na dosiahnutie rovnovážneho stavu v ekonomike. Podnikáním sa vyhľadávajú podnikateľské príležitosti, zaplňajú sa „biele, prázdne“ miesta na trhu, obnovuje sa súlad medzi ponukou a dopytom. Je to tvorivá činnosť, ktorú vykonávajú podnikateľské subjekty.

1.7 Vývoj charakteristiky pojmu podnikateľ

Podnikateľom je:

- každá osoba zapísaná v obchodnom registri, pričom treba brať do úvahy, ktoré osoby sú povinné a ktoré sa môžu zapísať do obchodného registra. Povinne zapísať sa do obchodného registra sú všetky obchodné spoločnosti, družstvá, iné právnické osoby, organizačné zložky podnikov a podnikov zahraničných osôb. Do obchodného registra sa môžu zapísať fyzické osoby s trvalým pobytom na území Slovenskej republiky, ktoré sú podnikateľom na vlastnú žiadosť, alebo ak tak ustanovuje osobitný zákon,
- osoba, ktorá nie je zapísaná v obchodnom registri, ale podniká na základe živnostenského oprávnenia podľa živnostenského zákona,
- osoba, ktorá podniká na základe iného ako živnostenského oprávnenia podľa osobitných predpisov,
- fyzická osoba, ktorá vykonáva poľnohospodársku výrobu, evidovaná podľa osobitných predpisov (samostatne hospodáriaci roľník). **(Ilková – Bandlerová, 2006)**

Podnikateľom je podľa **Majdúchovej – Neumannovej (2004)** vlastník, ktorý vkladá do podnikania finančné zdroje a očakáva ich efektívne zhodnotenie. Znáša zodpovednosť, nesie riziko a je zainteresovaný na výsledkoch podnikania. Je nositeľom, subjektom podnikateľských aktivít, je to človek, pracovník, ktorý vie čo ľudia potrebujú, vytvára bohatstvo (produkty) pre ostatných, hľadá najlepšie využitie potenciálnych zdrojov a vytvára pracovné príležitosti.

1.8 Súčasná platná legislatíva v oblasti podnikania v SR

Legislatíva v oblasti podnikania vychádza z najvyššieho zákona Slovenskej republiky t. j. z Ústavy SR.

Zákon č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Tento zákon upravuje individuálne pracovnoprávne vzťahy v súvislosti so zamestnávaním fyzických osôb právnickými osobami alebo fyzickými osobami a kolektívne pracovnoprávne vzťahy.

Zákonník práce vysvetľuje pojmy ako pracovný pomer, pracovný čas a čas odpočinku, mzdu, prekážky v práci, ochranu práce či podnikovú politiku.

Zákon č. 513/1991 Z. z. Obchodný zákonník a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Tento zákon upravuje postavenie podnikateľov, obchodné záväzkové vzťahy, ako aj niektoré iné vzťahy súvisiace s podnikaním.

Zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Tento zákon upravuje daň z príjmov fyzickej osoby alebo právnickej osoby a spôsob platenia a vyberania dane. Vysvetľuje základné pojmy ako daňovník, predmet dane, príjem...

Zákon č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Predmetom úpravy tohto zákona je daň z pridanej hodnoty. Zákon vysvetľuje čo je predmetom dane, kto je zdaniteľná osoba, čo je registračná povinnosť a ďalšie pojmy súvisiace s daňou z pridanej hodnoty.

Zákon č. 582/2004 Z. z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Predmetom úpravy prvej časti zákona sú miestne dane a miestny poplatok za komunálne odpady a drobné stavebné odpady. Táto časť tiež vymedzuje druhy miestnych daní a zdaňovacie obdobie. Druhá časť zákona upravuje daň z nehnuteľností, ktorá zahŕňa daň z pozemkov, daň zo stavieb a daň z bytov a nebytových priestorov. Zákon ďalej upravuje napr. daň za psa, daň za užívanie verejného priestranstva či daň za ubytovanie alebo daň za predajné automaty a iné.

2. CIEĽ PRÁCE

Cieľom tejto diplomovej práce bude zhodnotenie vplyvu vybraných podnikateľských subjektov na rozvoj regiónu.

Pri písaní diplomovej práce sa zameriame tiež na skúmanie čiastkových cieľov, cez ktoré sa snažíme nájsť ucelený pohľad na cieľ základný.

Teoretický prehľad literatúry od domácich aj zahraničných autorov nás oboznamuje so základnými pojmami a s podnikaním samotným. Dôležitým zdrojom informácii je samozrejme aj prehľad právnej úpravy viažucej sa k danej problematike.

Prostredníctvom vlastnej práce vysvetľujeme súčasný stav podnikateľských subjektov v regióne. Okrem menších podnikateľských subjektov zanalyzujeme konkrétny podnik a na základe použitých metód zistíme jeho vplyv na rozvoj daného regiónu.

Skúmaním týchto čiastkových cieľov zistíme, aký je cieľ hlavný, t. j. vplyv vybraných podnikateľských subjektov na rozvoj celého regiónu.

3. METODIKA PRÁCE

Získané informácie, ktoré budú obsiahnuté v tejto diplomovej práci nám priblížia súčasný stav podnikateľskej sféry v rámci sledovaného regiónu. Zistíme najmä, či a ako vybrané podnikateľské subjekty vplyvajú na región, na jeho súčasný a budúci rozvoj a na obyvateľstvo v ňom.

Pre získanie teoretických poznatkov viažucich sa k danej problematike sa najprv zameriame na štúdium domácej i zahraničnej literatúry, ktorá nám poskytne ucelenejší pohľad na danú tému. Takisto bude potrebný prehľad právnej úpravy podnikania zo zbierky zákonov. Ten zahŕňa najmä Ústavu č. 460/1992 Zb. Ústava Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov, zákon č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce a o zmene a doplnení niektorých zákonov, zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník a o zmene a doplnení niektorých zákonov, zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov a o zmene a doplnení niektorých zákonov, či zákon č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty a o zmene a doplnení niektorých zákonov a ďalšie. Dôležitým zdrojom budú aj údaje Štatistického úradu Slovenskej republiky dostupné na internetovej stránke.

Prostredníctvom vlastnej práce vysvetlíme súčasné postavenie podnikateľských subjektov v rámci banskobystričského kraja a podrobnejšie v okrese Žarnovica za posledných päť rokov, teda vývoj podnikateľských subjektov od roku 2006 až po súčasnosť. Svoju pozornosť zameriame na podnikateľské subjekty podnikajúce na základe živnostenských oprávnení a na obchodnú spoločnosť so sídlom v Žarnovici. Ide o obchodnú spoločnosť s jediným spoločníkom a to Neuman Aluminium Fliesspresswerk GmbH, zaoberajúcu sa výrobou hliníkových profilov pre automobilový, elektrotechnický a baliarenský priemysel so sídlom v Žarnovici

Najdôležitejšie však budú údaje získané priamo od podnikateľských subjektov zamerané na ich výrobnú činnosť. Pozornosť obrátíme najmä na výrobnú činnosť spoločnosti Neuman Aluminium Fliesspresswerk Slovakia, s. r. o., jej obchodné vzťahy, ako i pracovnoprávne vzťahy, zamestnancov podniku a vzdelávacie programy, vplyv na zamestnanosť regiónu, životné prostredie, či vplyv na iné podnikateľské subjekty v regióne. Dôležité budú odpovede na otázky ako dané podnikateľské subjekty

spolupracujú s mestom a tiež ako prispievajú k jeho rozvoju a tým aj k rozvoju celého regiónu.

Pri písaní diplomovej práce použijeme nasledovný metodický postup:

1. **Zhromažďovanie údajov**

- vyhľadanie a následné naštudovanie literatúry potrebnej k vypracovaniu tejto diplomovej práce
- preštudovanie právnych noriem súvisiacich s témou diplomovej práce (napr. Zákonník práce, Obchodný zákonník, Živnostenský zákon a pod.)
- vyhľadanie a preštudovanie materiálov týkajúcich sa mesta Žarnovica a jeho okolia
- vyhľadanie a následné zhromaždenie údajov potrebných k vypracovaniu diplomovej práce, napr. zhromažďovanie údajov od konkrétnych zamestnávateľov o počte nových zamestnancov prijatých za sledované obdobie piatich rokov od roku 2006, či udržanie zamestnanosti za toto obdobie

2. **Analytická metóda**

- rozbor jednotlivých získaných údajov a ich podrobnejšia analýza
- vyhodnotenie dotazníka, ktorý tvorí prílohu č. 1 tejto diplomovej práce

3. **Metóda komparácie**

- porovnávanie získaných údajov

4. **Metóda riadeného rozhovoru**

- cielené kladenie otázok

5. **Opytovacia metóda**

- kladenie otázok formou dotazníka konkrétnym podnikateľským subjektom
- Dotazník je výskumný (resp. prieskumný), vývojový a vyhodnocovací (najmä diagnostický) nástroj na hromadné a pomerne rýchle zisťovanie informácií o znalostiach, názoroch alebo postojoch opytovaných osôb k aktuálnej alebo potenciálnej skutočnosti prostredníctvom písomného dopytovania sa. Metóda dotazníka, ako jej názov naznačuje, je teda postavená na dotazoch. (Švec, 1998).

6. **Syntéza získaných údajov**

- spájanie a zjednocovanie údajov do jedného celku

7. **Štatistická metóda**

- tabuľkové zobrazenie údajov

4. VLASTNÁ PRÁCA

Európska únia je medzinárodné spoločenstvo, ktoré od tvorí 27 členských štátov a so svojou rozlohou viac ako 4 mil. km² a počtom obyvateľov 496 mil. sa zaraďuje na tretie miesto vo svetovom rebríčku, hneď po Číne a Indii. Je tvorená štátmi od rozlohou najväčších, kde na prvom mieste je Francúzsko (544 tis. km²) až po najmenšiu Maltu (246 km²).

Slovenská republika, jeden z novších členov Európskej únie, sa zaraďuje medzi jej menšie štáty. Rozprestiera sa na 49 034 km² a žije v nej takmer 5 a pol milióna obyvateľov. Slovensko je vnútrozemský štát a má svojich päť pohraničných susedov, medzi ktorých patria Česká republika, Rakúsko, Maďarsko, Ukrajina a Poľsko. Od roku 1996 Slovensko opäť rozdeľujeme na 8 krajov (Banskobystrický, Bratislavský, Košický, Nitriansky, Prešovský, Trenčiansky, Trnavský, Žilinský), nakoľko tieto boli v roku 1990 zrušené.

4.1 Charakteristika Banskobystrického kraja

Najväčším krajom Slovenska je práve Banskobystrický. Jeho rozloha je 9 455 km² a leží v južnej časti stredného Slovenska. Ako uvádza ŠÚ SR, územno-správne usporiadanie člení Banskobystrický kraj na 13 okresov (Banská Bystrica, Banská Štiavnica, Brezno, Detva, Krupina, Lučenec, Poltár, Revúca, Rimavská Sobota, Veľký Krtíš, Zvolen, Žarnovica, Žiar nad Hronom). Najviac obyvateľov má Banská Bystrica, ktorá je krajským mestom. Vzhľadom na mimoriadne bohaté prírodné krásy je v rámci kraja prudko rozvinutý cestovný ruch, najmä v severnej časti územia. Naopak, v južnejších oblastiach sa tešia vysokej návštevnosti kúpele (Sliač, Dudince, Kováčová, Brusno,...). Príroda je tu bohatá na nerastné suroviny a minerálne látky. Priemysel má zastúpenie vo výrobe kovov, kovových a ostatných nekovových minerálnych výrobkov a tiež v potravinárstve a strojárstve. Poľnohospodárstvo a ťažba dreva patria medzi najrozvinutejšie oblasti Banskobystrického kraja, no dopravná situácia je viac nepriaznivá kvôli náročnosti a členitosti terénu. Najmenšie zastúpenie na hospodárskej štruktúre kraja má primárny sektor s podielom 15,33%, po ňom nasleduje sekundárny sektor s podielom 33% a na prvom mieste je terciárny sektor s podielom až 51,67%, ktorý zahŕňa najmä dopravu, obchod a zdravotníctvo.

4.2 Charakteristika okresu Žarnovica

V rámci Banskobystrického kraja sme sa zamerali na región Žarnovica. Zaraďujeme ho medzi menšie okresné mestá Slovenska. Vznikol v roku 1996 po prijatí zákona č. 221/1996 Z.z. o územnom a správnom usporiadaní Slovenskej republiky. Rozloha okresu Žarnovica je 426 km² a žije v ňom okolo 28 tis. obyvateľov. Tvorí stred Banskobystrického kraja, kde ju obklopujú Štiavnické vrchy, Kremnické pohorie a Vtáčnik. Podľa sídiel miest a obcí sa okres Žarnovica člení na mikroregióny a to tzv. žarnovický a novobanský. Pod okresné mesto Žarnovica zaraďujeme ďalej obce Hodruša-Hámre, Horné Hámre, Hrabičov, Župkov, Kľak, Ostrý Grúň, Píla, Veľké Pole, Voznica, Malá Lehota, Veľká Lehota, Rudno nad Hronom, Brehy, Tekovská Breznica, Orovnica a Hronský Beňadik.

Podľa údajov z oficiálnej stránky okresného úradu v Žarnovici sú jednotlivé obce okresu charakterizované nasledovne:

Obec Brehy

Obec leží na západných svahoch Štiavnických vrchov na ľavom brehu rieky Hron, juhovýchodne od mesta Nová Baňa. Predpokladá sa, že územie na ktorom vznikla pôvodná osada Brehy, bolo osídlené v období príchodu Slovanov do stredného Pohronia, a ten sa datuje do 6.-8. storočia. K 11. storočiu sa viaže aj prvá nepriama písomná zmienka o tejto oblasti - spomína sa potok Liešna, ktorý tečie cez obec.

Obec Hodruša-Hámre

Obec leží 5 km na severozápade od Žarnovice, na styku Pohronského Inovca a Vtáčnika v doline potoka Kľak. Najstaršia písomná zmienka je z roku 1391, keď obec patrila panstvu hradu Revište. V II. svetovej vojne v roku 1944 tu prebiehali ťažké boje povstalcov s nemeckými vojskami.

Obec Hrabičov

Malá obec s mnohými kopanicami leží 10 km na severozápad od Žarnovice, v doline potoka Kľak. Najstaršia písomná zmienka je z konca 18. storočia. V II. svetovej vojne bola obec vypálená nemeckými okupačnými jednotkami.

Obec Hronský Beňadik

Obec leží na pravom brehu Hrona pod výbežkami Pohronského Inovca, 10 km na juhozápad od Novej Bane. Súčasťou obce je obec Psiare. Najstaršia písomná zmienka je z poslednej tretiny 11. storočia, kedy sa obec vyvinula na benediktínskom opátstve, ktorému bola poddanskou obcou. V roku 1075 tu bol založený Benediktínsky kláštor - národná kultúrna pamiatka.

Obec Kľak

Leží v pohorí Vtáčnik na plošine medzi dolinami potoka Kľak a Kláštorského potoka, 16 km na severozápad od Žarnovice. Najstaršia písomná zmienka je z konca 17. storočia. Je to pamätné miesto protifašistických bojov, 21.1.1945 bola vypálená časť obce Dolný Kľak a zavraždených bolo 86 obyvateľov, z toho 38 detí.

Obec Malá Lehota

Obec leží 10 km na severozápad od Novej Bane. Tvorí ju viacero roztratených osád - štálov. Najstaršia písomná zmienka je z roku 1388, kedy patrila panstvu hradu Hrušov. V súčasnosti je obec známa svojím folklórom, organizovaním Gajdošských fašiangov - stretnutie gajdošov zo Slovenska aj zo zahraničia.

Mesto Nová Baňa

Starobylé banské mesto leží na strednom toku rieky Hron v úzkej Novobanskej kotline v blízkosti Pohronského Inovca. Bohatá história mesta je spojená s dobývaním zlata a striebra, ktoré sa tu ťažilo už v 13. storočí. Najstaršia písomná zmienka je z roku 1337. Stopy po osídlení siahajú až do doby kamennej - eneolitu, 3000-1900 r.p.n.l., dokazujú to pamiatky z okruhu tzv. lengyelskej kultúry. V rokoch 1721-1722 postavil anglický konštruktér Izák Potter v šachte Althandel atmosférický ohňový stroj na odčerpávanie spodných vôd, ktorý bol prvý v Európe.

Obec Orovnica

Obec leží v juhozápadnom cípe okresu, medzi Novou Baňou a Hronským Beňadikom, na pravom brehu rieky Hron. Pôvodne bola poddanskou obcou opátstva v Hronskom Beňadiku, od roku 1565 patrila ostrihomskej kapitule. Prvá písomná zmienka o obci je z roku 1209 v listine pápeža Inocenta III.

Obec Ostrý Grúň

Malá obec v údolí potoka Kľak leží pod hrebeňom Vtáčnika, 14 km na severozápad od Žarnovice. Najstaršia písomná zmienka je zo 16. storočia - obec sa osídľovala na majetkoch panstva hradu Revište, neskôr patrila Banskej komore. 21.1.1945 bola obec vypálená nemeckou jednotkou Edelweis, ktorá povražдила 64 občanov a vypálila 128 domov.

Obec Píla

Malá podhorská obec, ležiaca 13 km severozápadne od mesta Žarnovica. Má najmenší počet obyvateľov zo všetkých obcí okresu. Najstaršia písomná zmienka je z roku 1534, kedy bola obec písomne doložená v portálnom súpise tekovskej stolice. Patrila hradnému panstvu Revište.

Obec Rudno nad Hronom

Obec leží na styku Štiavnických vrchov a Vtáčnika, pri ústí Rudnianskeho potoka, 2 km na východ od Novej Bane. Najstaršia písomná zmienka je z roku 1283 pod názvom Ruda - patrila zemanom z Kalnej, v roku 1391 patrila panstvu Revište. V minulosti sa tu ťažila železná ruda, vyrábala okrová farba a všetky druhy dutého skla.

Obec Tekovská Breznica

Obec leží v Štiavnických vrchoch v doline Hrona, 5 km na severovýchod od Hronského Beňadika. Najstaršia písomná zmienka je z roku 1276, kedy bola majetkom opátstva v Hronskom Beňadiku. Nachádza sa tu najmladšia sopka strednej Európy - Putikov vrch a pozoruhodná jaskyňa v strede kopca Chmelinie, zvaný Sezam. Je to prieduch sopky, ktorým pri výbuchu unikali plyny.

Obec Veľká Lehota

Obec leží v Pohronskom Inovci na Lehotskej planine, 7 km na severozápad od Novej Bane. Najstaršia písomná zmienka je z roku 1355, kedy sa spomína v zakladajúcej listine Novej Bane. Od roku 1388 patrila panstvu Hrušov, neskôr panstvu Topoľčianky. Obec leží na južnom okraji Vtáčnika, 16 km severozápadne od mesta Žarnovica. Najstaršia písomná zmienka je z roku 1322. Obec sa vyvíjala ako banícka osada, ťažilo sa tu olovo a striebro. Neskôr mala charakter mestečka s obyvateľstvom prevažne nemeckej národnosti.

Obec Voznica

Obec ležiaca na západných svahoch Štiavnických vrchov, na ľavom brehu rieky Hron, južne od mesta Žarnovica. Najstaršia písomná zmienka je z roku 1391, kedy obec patrila panstvu Revište. Nachádza sa tu Dedičná štôlna cisára Jozefa II., najdlhšie banské dielo na Slovensku.

Mesto Žarnovica

Mesto leží na pravom brehu rieky Hron, obklopená pohoriami Štiavnické vrchy, Vtáčnik a Pohronský Inovec. K mestu boli pričlenené obce Lukavica, Revištské Podzámčie a Žarnovická Huta. Najstaršia písomná zmienka je z roku 1332 v zozname pápežských desiatkov. V minulosti mesto patrilo pod správu Revištského panstva. Jeho majiteľ Urban Dóci dal v meste vybudovať zámok, ktorý bol v čase pokoja jeho rezidenciou. V Revištskom Podzámčí sa nachádzajú zrúcaniny hradu Revište. Predpokladá sa, že v minulosti sa tu vyrábali mlynské kamene - žarnovy. Nachádza sa tu jediná plochá dráha na Slovensku, ktorá má dĺžku 400 m.

Obec Župkov

Obec sa nachádza 8 km severozápadne od mesta Žarnovica, v dolnom prítoku potoka Kl'ak. Najstaršia písomná zmienka je z roku 1808, kedy obec patrila Banskej komore. 24.1.1945 bola obec vyrabovaná a vypálená nemeckou jednotkou Edelweis. Vyhořelo 120 domov.

V okrese sú veľmi atraktívne podmienky pre rekreáciu a oddych, pre rozvoj cestovného ruchu, najmä bohatá ponuka kúpania pri vodných tokoch a početných jazerách, rôznorodé

letné i zimné športy v okolitej prírode, ako napríklad cykloturistika na označených turistických trasách, vodné športy a rybolov, či zimné lyžovanie, turistika na lyžiach alebo korčuľovanie.

V blízkosti sa nachádza mesto Banská Štiavnica a jej okolie, ktoré bolo vyhlásené Unescom za kultúrno-historické dedičstvo. V priľahlých obciach sa nachádzajú početné kultúrne pamiatky, historické a architektonické objekty.

Infraštruktúra v okrese je na dobrej úrovni, nakoľko sa okres nachádza na hlavnom ťahu a je spojnicou miest Nitra – Banská Bystrica. Cestné a železničné napojenie na dopravné trasy má celonárodný, ba dokonca medzinárodný charakter. V súčasnosti prebieha v okolí okresu aj výstavba rýchlostnej komunikácie, ktorá zabezpečí dopravné spojenie hlavného mesta Bratislavy až s krajským mestom Banská Bystrica.

Žarnovický okres je známy svojou banskou históriou, a teda aj výrobnou-ekonomickým potenciálom okresu je budovaný na báze miestnych surovinových zdrojov. Priemysel je v okrese zastúpený hlavne drevárskou, strojárskou, stavebnou a chemickou výrobou. Tiež je pomerne rozvinuté poľnohospodárstvo a lesné hospodárstvo.

V Žarnovici pôsobí aj mnoho súkromných investorov zo zahraničia, najmä však nemecké a rakúske spoločnosti, napr. Neuman Aluminium Fliesspresswerk Slovakia, s. r. o., ktorá sa zameriava na spracovanie hliníkových profilov alebo Illichmann Aluminium Slovakia s. r. o. v Žarnovici zaoberajúca sa výrobou, montážou a opláštením oceľových hál, či výrobná spoločnosť v Novej Bani je známa výrobou izolačných materiálov v bývalom Izomate, a. s., ktorý v roku 2006 kúpila nemecká spoločnosť Knauf Insulation s. r. o.

4.3 Podnikateľské subjekty v okrese Žarnovica

Tabuľka 1: Počet aktuálnych živností v jednotlivých obciach/mestách okresu Žarnovica

Názov obce/mesta	Celkový počet živností	Aktuálny počet aktívnych živností	Aktuálny počet ukončených živností	Aktuálny počet pozastavených živností
Brehy	206	92	103	11
Hodruša – Hámre	304	169	126	9
Horné Hámre	85	31	45	9
Hrabičov	106	44	52	10
Hronský Beňadik	181	102	73	6
Kľak	35	9	22	4
Malá Lehota	212	144	63	5
Nová Baňa	500	279	199	22
Orovnica	109	52	48	9
Ostrý Grúň	127	62	52	13
Píla	15	10	5	0
Rudno nad Hronom	86	42	39	5
Tekovská Breznica	209	86	119	4
Veľká Lehota	236	101	118	17
Veľké Pole	64	26	29	9
Voznica	126	59	60	7
Žarnovica	500	241	232	27
Župkov	115	58	50	7

Zdroj: Vlastné spracovanie z podkladov živnostenského registra SR

V okrese Žarnovica pôsobí v 16 obciach a v 2 mestách spolu 3216 fyzických osôb zapísaných v živnostenskom registri, z toho 1607 je aktívnych živnostníkov, 1435 má zrušené živnostenské oprávnenie a 174 živnostníkov má výkon činnosti pozastavený.

V okresnom meste Žarnovica je pomer aktívnych a neaktívnych živnostníkov takmer rovnaký. Momentálne tu pôsobí 241 fyzických osôb s aktívne vykonávanou podnikateľskou činnosťou na základe živnostenského oprávnenia. Sú to drobní podnikatelia, ktorých činnosť je prevažne zameraná na kúpu tovaru za účelom jeho predaja konečným spotrebiteľom (maloobchod) alebo iným prevádzkovateľom živnosti (veľkoobchod), ale tiež na predmet činnosti ako lesníctvo, spracovanie dreva, zámočníctvo, murárske práce, či vedenie účtovníctva. Za posledné dva roky sa v regióne rozšírilo živnostenské podnikanie aj preto, že mnoho ľudí využilo nenávratný finančný príspevok na samostatne zárobkovú činnosť pre začínajúcich podnikateľov, ktorý je poskytnutý z prostriedkov štátneho rozpočtu a Európskeho sociálneho fondu.

Momentálny počet neaktívnych podnikateľov v meste je 259, z ktorých má 27 pozastavenú živnosť a zvyšných 232 má živnostenské oprávnenie zrušené.

V druhom meste okresu, v Novej Bani, je počet aktívnych živnostníkov vyšší, je ich 279 a počet osôb s ukončenou živnosťou je nižší ako v Žarnovici, teda 199. Pozastavenú živnosť má 22 ľudí, teda len o 5 osôb menej v porovnaní so Žarnovicou.

Obcou s najnižším počtom registrovaných živnostníkov je obec Píla. Aktuálne tu pôsobí z celkového počtu 15 živnostníkov len 10 a zvyšných 5 má živnostenské oprávnenie zrušené. Pozastavenú živnosť v obci nemá žiaden podnikateľ.

Tabuľka 2: Aktuálny počet spoločností v jednotlivých obciach/mestách v okrese Žarnovica

Názov obce/mesta	Spoločnosti spolu	s. r. o.	a. s.	v. o. s.	Družstvo	Štátny podnik	(SP FO)
Brehy	2	2	-	-	-	-	-
Hodruša – Hámre	36	29	1	-	-	1	5
Horné Hámre	5	4	-	-	-	1	-
Hrabičov	3	2	-	-	-	1	-
Hronský Beňadik	9	8	-	-	1	-	-
Kľak	2	1	-	-	-	1	-
Malá Lehota	3	2	-	-	-	1	-
Nová Baňa	185	171	5	-	4	1	4
Orovnica	1	1	-	-	-	-	-
Ostrý Grúň	6	5	-	-	-	1	-
Píla	3	2	-	-	-	1	-
Rudno nad Hronom	7	6	-	-	-	1	-
Tekovská Breznica	20	17	2	-	-	1	-
Veľká Lehota	12	10	-	-	1	-	1
Veľké Pole	2	1	-	-	-	1	-
Voznica	6	4	-	-	1	1	-
Žarnovica	131	113	4	3	1	-	10
Župkov	6	5	-	-	-	1	-

Zdroj: Vlastné spracovanie z podkladov obchodného registra SR

Graf 1: Aktuálny počet spoločností v meste Žarnovica

Zdroj: vlastné spracovanie

V rámci žarnovického okresu aktuálne pôsobí 439 obchodných spoločností, z nich najrozšírenejšou právnou formou je spoločnosť s ručením obmedzeným (spol. s r. o.). Táto právna forma je v okrese zastúpená až 383 spoločnosťami. Najviac z nich je v dvoch mestách okresu, v Žarnovici a v Novej Bani. Najmenej obchodných spoločností s právnou formou spoločnosť s ručením obmedzeným je v obci Orovnica, iba 1.

Takmer v každej obci pôsobí 1 štátny podnik. Menej zastúpená je akciová spoločnosť (a. s.). V celom okrese Žarnovica je reprezentovaná iba 12 spoločnosťami s touto právnou formou.

Verejná obchodná spoločnosť (v. o. s.) našla zastúpenie len v jednom meste, v meste Žarnovica. S takouto právnou tu formou existujú 3 obchodné spoločnosti.

Družstvá sú zaevidované v obchodnom registri v mestách Nová Baňa a Žarnovica a tiež v obciach Voznica, Veľká Lehota a Hronský Beňadik. Spolu v rámci okresu existuje 8 družstiev.

Na základe iného ako živnostenského oprávnenia pôsobí v celom okrese 20 samostatne podnikajúcich fyzických osôb zapísaných v obchodnom registri a to konkrétne v meste Žarnovica a Nová Baňa a ďalej v obciach Veľká Lehota a Hodruša – Hámre.

Na základe dotazníka, ktorý tvorí prílohu číslo 1 tejto diplomovej práce a ktorý sme rozposielali podnikateľom - živnostníkom v meste Žarnovica, sme zistili nasledovné údaje. Celkový počet aktívnych podnikateľov, ktorí podnikajú na základe živnostenského oprávnenia je 241 z celkového počtu 500. 232 z nich majú momentálne ukončenú živnosť a teda už nepodnikajú a 27 osôb v danom meste má pozastavené živnostenské oprávnenie. Dotazník sme poslali niektorým podnikateľom elektronickou formou a niektorým sme položili otázky z dotazníka osobne. Spätná väzba zo strany niektorých podnikateľov nebola podľa očakávaní, nakoľko títo živnostníci buď neboli ochotní poskytnúť žiadne informácie o svojom podnikaní, alebo im ich povinnosti a čas nedovolili poskytnúť nám informácie pre náš prieskum. Teda z percentuálneho hľadiska bolo naše dotazovanie a jeho návratnosť úspešné na 70 percent, t. z., že z celkového počtu 241 aktívnych živnostníkov nám poskytlo odpoveď 168. Informácie, ktoré sa nám podarilo zistiť, uvádzame v nasledovnej tabuľke.

Tabuľka 3: Výsledky z dotazníkového zisťovania informácií o osobách podnikajúcich na základe živnostenského oprávnenia v meste Žarnovica

Otázka	Výber z možností	Počet odpovedí
Druh živnosti	remeselná	63
	viazaná	11
	voľná	94
Predmet podnikania	najčastejšie: kúpa tovaru na účely jeho predaja konečnému spotrebiteľovi - maloobchod v rozsahu voľnej živnosti a kúpa tovaru na účely jeho predaja iným prevádzkovateľom živností - veľkoobchod v rozsahu voľnej živnosti	
Dĺžka podnikania	menej ako 1 rok	48
	1-5 rokov	76
	5-10 rokov	32
	viac ako 10 rokov	12
Počet zamestnancov	nemá zamestnancov	97
	menej ako 5 zamestnancov	49
	5-10 zamestnancov	15
	10-15 zamestnancov	7
	viac ako 15 zamestnancov	0
Podmienky pre podnikanie vytvárané mestom	priaznivé	36
	nepriaznivé	132
Spolupráca s mestom	áno	49
	nie	119
Vplyv na rozvoj mesta, regiónu	áno	92
	nie	76
Spolupráca s mestom v oblasti	obchodnej	59
	spoluorganizácia	25
	cestovný ruch	48
	iné	36
Nedostatky v spolupráci so samosprávou	komunikácia	48
	informovanosť	51
	nezáujem	37
	iné	32
V čom by mala spočívať podpora podnikateľov zo strany samosprávy	realizácia spoločných projektov	94
	vzdelávacie aktivity	28
	aktívna propagácia	39
	iné	7
Najväčšia pomoc zo strany samosprávy podnikateľom	možnosť zúčastňovať sa a zasahovať do otázok týkajúcich sa podnikateľského prostredia v meste	

Spomedzi opytovaných živnostníkov je ich najviac s voľnou a remeselnou živnosťou, keď pôsobia najmä v oblastiach ako zámočníctvo, murárstvo, stolárstvo či kamenárstvo. Niektorí živnostníci majú vo svojej živnosti viac predmetov podnikania, no najčastejšie sa vyskytujúcim predmetom podnikania je kúpa tovaru na účely jeho predaja konečnému spotrebiteľovi – maloobchod a kúpa tovaru na účely jeho predaja iným prevádzkovateľom živnosti – veľkoobchod. Taktiež pomerne často boli zastúpené predmety podnikania ako sprostredkovanie obchodu v rozsahu voľnej živnosti, vedenie účtovníctva alebo pohostinská činnosť či ubytovacie služby. Väčšina z opýtaných živnostníkov pôsobí v podnikateľskom prostredí 1 až 5 rokov a tiež väčšina nemá zamestnancov, nakoľko najmä drobní remeselníci vykonávajú svoju podnikateľskú činnosť samostatne alebo pre iné, väčšie firmy. Podmienky pre podnikanie vytvárané mestom označili za nepriaznivé až tri štvrtiny opýtaných. Ako dôvod uviedli to, že začínajúci drobní živnostníci nemajú žiadne zvýhodnené podmienky na začiatku podnikania. Prijali by úľavy vo forme odpustenia niektorých poplatkov, napríklad pri prenájme mestských priestorov, pri odvoze a likvidácii odpadu či pri službách, ktoré poskytuje mesto (napríklad pri vyhlasovaní oznamov v mestskom rozhlase). Viac ako polovica respondentov uviedla, že nespokupracuje s mestom. Toto možno považovať za problém tak zo strany samosprávy ako aj zo strany podnikateľov. Na jednej strane mesto dáva všetkým svojim občanom možnosť zúčastňovať a zapájať sa do verejných zasadnutí mestského zastupiteľstva a tiež každý má možnosť byť zvolený za poslanca mesta a tak byť ešte bližšie k problematike, no na strane druhej, mestské zastupiteľstvo má obmedzený počet miest a tiež väčšina podnikateľov nemá záujem a tiež čas zúčastňovať sa na týchto zasadnutiach. Pár poslancov mestského zastupiteľstva je z radov miestnych podnikateľov, a preto majú možnosť vo väčšej miere rozhodnúť o lepších podmienkach vo svoj prospech. Každé podnikanie určite vplýva na celkový rozvoj či už obce, mesta, alebo dokonca celého regiónu. Aj malí podnikatelia prispievajú svojou činnosťou k rozvoju, a to najmä tým, že znižujú nezamestnanosť, vytvárajú nové pracovné miesta, zvyšujú konkurencieschopnosť v meste alebo regióne, rozširujú ponuku či už služieb alebo tovaru a celkovo vytvárajú lepšie podmienky pre život v meste. Podnikatelia najčastejšie spolupracujú s miestnou samosprávou v oblasti obchodnej, teda v dodávateľsko-odberateľských vzťahoch alebo v oblasti cestovného ruchu. V obchodnej oblasti je to najmä pri prenájme priestorov, kedy mesto je poskytovateľ týchto priestorov a podnikateľ nájomník alebo pri rôznych zákazkách, ktorých objednávateľom je mesto. V oblasti cestovného ruchu je spolupráca s mestom tiež potrebná, nakoľko mesto Žarnovica má bohatú históriu a leží v oblasti

bohatej na prírodné zdroje. Podnikatelia pôsobiaci v tejto oblasti a tiež mesto majú vo svojom záujme prilákať na svoje územie nových obyvateľov či návštevníkov. Nedostatky v spolupráci so samosprávou vidí súkromný sektor hlavne v slabej informovanosti. V meste neexistuje žiadna informačná kancelária, ktorá by poskytovala dôležité informácie pre podnikateľov, ani žiadne združenie podnikateľov. Podľa vyjadrení živnostníkov by mala podpora podnikateľov zo strany samosprávy spočívať v častejšej realizácii spoločných projektov, tiež v organizovaní spoločných či už kultúrnych alebo športových podujatí a v aktívnejšej propagácii tak mesta, ako aj podnikateľov navonok.

4.4 Charakteristika spoločnosti Neuman Aluminium Fließpresswerk Slovakia, s. r. o.

Neuman Aluminium je celý názov pre medzinárodnú skupinu spoločností, ktoré pôsobia v oblasti výroby vysoko kvalitných hliníkových predmetov. Bola založená v roku 1780 ako spoločnosť, ktorá pôvodne poskytovala výzbroje a prepravu náprav pre rakúsko-uhorskú monarchiu. V roku 1947 táto spoločnosť expandovala a hliník sa stal jej kľúčovou surovinou. Jedným zo základných prvkov spoločnosti sú vysoko kvalifikovaní zamestnanci, ktorých skúsenosti a znalosti sú využité v niekoľkých výrobných lokalitách po celom svete. Práve z dôvodu vysokej svetovej popularity je Neuman Aluminium známa pre viacerých svetových výrobcov automobilov a bezpečnostných prvkov, pre elektrické, elektronické či pyrotechnické odvetvia, odvetvia obrany i zdravotné a mnoho ďalších.

Bohaté skúsenosti a poznatky v kombinácii s jedinečnými technológiami zabezpečujú konzistentnú kvalitu vo vysokom objeme výroby. Spoločnosť pôsobí v celosvetovom meradle ako full-service partner. Poskytuje plnú podporu a partnerstvo pri testovaní, overovaní, v oblasti dizajnu či zabezpečenia kvality. Spoločnosť je tiež známa svojim veľkoobjemovým výrobným procesom.

4.4.1 Sídlo spoločnosti a jej pobočky

Spoločnosť Neuman Aluminium má výrobné miesta na troch rôznych kontinentoch, čo zabezpečuje expresné riešenie požiadaviek svojich klientov a tiež to svedčí o silnom zastúpení na svetovom trhu. Každú z prevádzok zastupujú skúsení odborníci, ktorí sú dokonale oboznámení so sociálnym a ekonomickým prostredím danej krajiny. Výnimočná

kvalita produktov a celkové zabezpečenie spokojnosti zákazníkov zo strany vedenia a celého tímu pracovníkov potvrdzujú dobrú povest' spoločnosti vo svete.

Európa

Marktl – je hlavným závodom a tiež technologickým centrom s vysokou úrovňou automatizácie. V minulosti tieto priestory slúžili ako školiace stredisko pre odborníkov a výskumných pracovníkov. Stredisko Marktl spolu s ďalšími sesterskými spoločnosťami Neuman Aluminium Rakúsko je najväčším tzv. „slug-producer“ pre rúry, plechovky a automobilový priemysel na celom svete. „Slug“ produkcia, čo v preklade znamená peniažky alebo tzv. kaloty tvorí know-how tejto spoločnosti a využíva sa na ďalšie spracovanie.

Výrobná jednotka, ktorá sa nachádza v Marktl je tiež vedúcou jednotkou divízie lisovania, predovšetkým pre už spomínaný automobilový priemysel. Je to najväčší dodávateľ hliníkových dielov do automobilového priemyslu, pokiaľ ide o A/C, motor a prevodovky ako aj interiérového a exteriérového vybavenia. Lisovanie sa tu začalo v roku 1991. Podnik zamestnáva 180 ľudí s tromi lismi, ktoré tu pracujú je ročne spracovaných 30 000 ton hliníkových profilov, medzi ktoré patria okrem tých komerčných aj špeciálne profily.

Rottenburg – táto lokalita je strategicky dôležitá pre Neuman skupinu. Tvorí stred jadra trhu v európskom automobilovom priemysle. Pobočka v Rottenburgu vznikla v roku 1999 a zameriava sa na technológiu lisovania, resp. vytlačania tlakom – extrudovania. Pred niekoľkými rokmi bolo lisovanie relatívne neznámy spôsob výroby výrobkov z hliníka. Výhodou tejto technológie sú nižšie náklady na jeden diel, lepšia funkčnosť, spoľahlivosť a kvalita. V tejto pobočke sa výrobná činnosť zameriava na veľkokapacitnú výrobu pomocou čiastočne alebo plne automatizovaných liniek.

Žarnovica - najmladšou prevádzkou v závodoch Neuman Aluminium v rámci Európy je prevádzka

na Slovensku, v Žarnovici, Neuman Aluminium Fließpresswerk Slovakia, s. r. o. Už viac ako 10 rokov sa tu vyrábajú produkty vysokej kvality plynulým lisovaním hliníka za studena. Tieto hotové výrobky nájdu uplatnenie najmä v už spomínanom automobilovom priemysle, ale v nemalej miere aj v baliarenskom, elektrotechnickom či pyrotechnickom priemysle. Zo strategického hľadiska je závod veľmi dobre umiestnený a rastie s hospodárstvom krajiny ako kvalifikovaný dodávateľ pre veľkosériovú produkciu lisovaných dielov.

Raufoss – Raufoss Industrial Park je jedna z pobočiek Neuman Aluminium a nachádza sa v Nórsku. Ročne je tu spracovaných viac ako 25 000 ton lisovaného hliníka, využíva sa tu moderná technológia hliníka a vo výrobe high-

tech sa tu vyrábajú komplexné diely pre automobilový priemysel.

USA

Waynesboro – spoločnosť Neuman Aluminium má svoje prevádzky na troch rôznych kontinentoch. Jedným z nich je aj Amerika, kde má firma pobočku v meste Waynesboro. V tejto prevádzke, ktorá bola presťahovaná do vlastných

priestorov v roku 1999 sa vyrábajú vysoko kvalitné hliníkové profily. Od roku 2000 dosiahol Neuman Aluminium certifikáciu kvality a stal sa jediným dodávateľom hliníkových komponentov a najväčším severoamerickým výrobcom automobilových klimatizačných systémov. Tiež sa v tejto pobočke vyrábajú hliníkové súčiastky pre elektronický priemysel, zdravotníctvo a rekreačné účely. V obrannom priemysle Neuman Aluminium USA je najväčším svetovým producentom hliníkových púzdiel pre svetlice do lietadiel. K najnovším technológiám patrí CNC obrábanie a tepelné spracovanie.

Boisbriand - závod v Kanade svojou výrobou zastupuje tiež popredné miesto na americkom trhu. Podobne ako v závode v Nórsku sa tu

využívajú inovačné procesy ako PreFormForge ®, ExtruForm ®. Výroba je tu zastúpená tzv. „slug“ produkciou. Tieto komponenty, vyrábané na moderných výrobných linkách progresívnou technológiou spracovania, sa používajú najmä na výrobu vysokorýchlostných hliníkových rúrok a aerosólových plechoviek, v zdravotníckom, kozmetickom a elektronickom priemysle.

Ázia

Xinhui – je prvým závodom spoločnosti Neuman Aluminium založeným v Ázii. Mesto Xinhui sa nachádza v provincii Guandgdong v Číne. Tento závod sa špecializuje na výrobu hliníkových zliatinových dielov lisovaním. Spoločnosť sa na

čínskom trhu presadila svojimi vynikajúcimi službami, vysokou kvalitou svojich výrobkov a ústretovosťou k zákazníkom. Má vysokú konkurenčnú schopnosť na medzinárodnom trhu.

Suhozu – je ďalšou prevádzkou spoločnosti Neuman Aluminium v Ázii, ktorej činnosť sa zameriava na výrobu hliníkových profilov.

4.4.2 Produkty spoločnosti

Ako už bolo spomenuté, spoločnosť Neuman Aluminium je popredný výrobca hliníkových profilov predovšetkým pre automobilový priemysel, pyrotechnický, baliarsky, elektrotechnický priemysel, no produkty spoločnosti sú vo veľkom množstve využívané aj v zdravotníctve či kozmetickom priemysle.

Jedným z produktov, ktoré sa využívajú v automobilovom priemysle sú klapky, ktoré sú nevyhnutné pre jazdný komfort vozidla, ale najmä sú neoddeliteľne späté s bezpečnosťou

vozidla. Komponenty z lisovaného hliníka sa používajú ako náhrada gumových zmesí, ktorých úlohou je pozastavenie a útlm komponentov podvozku.

Hlavný komponent automobilu, motor, je veľmi dôležitá časť, ktorá si vyžaduje špeciálnu starostlivosť. Nároky na túto súčasť automobilu sú vysoké. Hliníkové súčiastky sa vyrábajú a používajú najmä v privode paliva (čerpádlá, vstrekovacie trysky, atď.), v motore a v prevodovke (komponenty spojky, radenie absolventa, atď.).

Jedným z hlavných produktov, na ktoré sa spoločnosť Neuman Aluminium zameriava sú klimatizačné systémy. V rámci Spojených štátov amerických je spoločnosť najväčším dodávateľom akumulátorových sušičiek. Akumulátory a sušičky sú vyrábané vo všetkých variantoch.

V interiérovom vybavení automobilov sa kladú vysoké nároky najmä na bezpečnosť cestujúcich, preto musia byť vnútorné komponenty vyrobené v čo najvyššej kvalite. Aj tie najmenšie poruchy mikro štruktúry môžu viesť k život ohrozujúcim situáciám. Spoločnosť preto vyrába v najvyššej kvalite bezpečnostné komponenty a prvky pre plynové generátory pre vodiča, spolujazdca a bočné airbagy, vysokotlakové nádoby, atď.

Neuman Aluminium je silným partnerom aj v oblasti vonkajšieho vybavenia automobilov, najmä pri použití snímačov a kamier pre potreby merania vzdialenosti alebo pri identifikácii objektu. Tieto snímacie zariadenia zabezpečujú pasívnu bezpečnosť. Komponenty predstavujú rôzne vzory nárazu extrudovaného snímača. Pretláčaním je možné vyrábať membrány v minimálnej hrúbke, napríklad pre ultrazvukové detektory.

V dnešnej dobe sa čím ďalej, tým väčšia pozornosť obracia aj na ochranu chodcov a osobnej bezpečnosti. Aj v tejto oblasti spoločnosť vyvíja produkty, ktoré súvisia s nárazníkmi a kapotami zložitých tvarov s vynikajúcimi vlastnosťami materiálu.

Neuman Aluminium dodáva rôzne produkty aj pre elektronický priemysel. Sú nimi napríklad kondenzátory, plechovky, chladiče, no produkty nájdu využitie aj v osvetlení kde je vysoký svetelný výkon a fixné zaostrenie, a to aj pri zvýšených teplotách, dôležitý.

V pyrotechnickom priemysle sú výrobky Neumann Aluminium zastúpené v pomerne veľkej miere. Zvyčajne sú využité pri výrobe nábojníc, zapaľovania či svetlíc. Vzhľadom k dlhotrvajúcim skúsenostiam a silnému zastúpeniu na trhu, spoločnosť garantuje najlepšiu kvalitu, ktorá je najdôležitejším kritériom pre funkčnosť.

V neposlednom rade treba spomenúť aj využitie produktov v baliarenskom priemysle kde sa presadzuje široká škála tvarov a vysoká kvalita povrchu.

Vďaka dlhoročným skúsenostiam a dobrej znalosti funkcie ramien a zavesenia kolies v automobilovom priemysle je firmaspoločnosť schopná vyvinúť vysoko konkurenčné produkty s vysokou kvalitou ako napríklad predné ovládacie ramená, ktoré sú o 30 percent ľahšie ako ich oceľový ekvivalent, a tiež zadné spodné ramená s novými štandardami hmotnosti v automobilovom priemysle. Tieto využívajú inovatívny PreForging-proces systém, ktorý zaručuje až o polovicu nižšiu váhu v porovnaní s oceľovým komponentom.

4.4.3 Zamestnanci a vzdelávacie programy spoločnosti

Pobočka spoločnosti Neuman Aluminium na Slovensku, v Žarnovici Neuman Aluminium Fliesspresswerk Slovakia, s. r.o., ktorá tu pôsobí už viac ako 10 rokov je jednou z dcérskych spoločností a jedinou na Slovensku. Spoločnosť aktuálne zamestnáva 151 zamestnancov. Vývoj zamestnanosti za predchádzajúcich päť rokov je zobrazený v nasledovnej tabuľke.

Tabuľka 4: Stav zamestnancov v spoločnosti Neuman Aluminium Fliesspresswerk Slovakia, s. r. o. od roku 2006

Rok	Počet zamestnancov		
	celkom	z toho riadiacich	z toho výrobných
2006	94	13	81
2007	115	13	102
2008	128	12	116
2009	121	13	108
2010	146	14	132
2011	151	aktuálne k 5.3.2011	

Zdroj: vlastné spracovanie z podkladov získaných na základe riadeného rozhovoru

Ako vyplýva z uvedenej tabuľky, stav zamestnancov v spoločnosti Neuman Aluminium Fliesspresswerk Slovakia, s. r. o. sa za posledných päť rokov neustále zvyšoval, okrem roku 2009, kedy sa oproti roku 2008 znížil o 7 zamestnancov, konkrétne stav sa zvýšil o 1 riadiaceho pracovníka a znížil sa o 8 výrobných pracovníkov. Dôvodom mohla byť práve nastupujúca hospodárska kríza, ktorá vo svete v tom čase vypukla. No už v ďalšom roku,

v roku 2010, sa to nepotvrdilo, nakoľko počet zamestnancov mal najväčší medziročný nárast až o 25 zamestnancov.

Okrem zamestnancov, teda ľudí, ktorí pracujú v tejto spoločnosti na základe pracovnej zmluvy tu pracujú ďalší zamestnanci na základe dohôd dojednaných mimo pracovného pomeru najmä dohôd o vykonaní práce. Takýchto pracovníkov tu aktuálne pracuje 25 a v minulom roku ich bolo 33. Vývoj zamestnancov jednoznačne naznačuje zvyšovanie produkcie v samotnej spoločnosti a tým pochopiteľne aj zvyšovanie obrátov spoločnosti. Samozrejme tento nárast znamená aj pozitívny vplyv na rozvoj mesta a tým aj celkový rozvoj regiónu. Keďže spoločnosť zamestnáva z veľkej časti domáce obyvateľstvo a ľudí z okolitých dedín a lazov, v regióne klesá nezamestnanosť a zvyšuje sa životná úroveň.

Vzdelávacie programy pre zamestnancov sú v každej obchodnej spoločnosti veľmi dôležité. Sú investíciou do ľudských zdrojov, ktorej úlohou je samotné zhodnotenie a pozitívny dopad na podnik. Aj spoločnosť Neuman Aluminium Fliesspresswerk Slovakia, s. r. o. ide cestou vzdelávania a pre svojich pracovníkov zabezpečuje školenia, ktorých cieľom je najmä zvyšovanie odbornosti a tým aj výkonu zamestnancov, zvyšovanie konkurencieschopnosti podniku a samozrejme efektívne využívanie času a finančných prostriedkov spoločnosti. Neuman Aluminium niekoľkokrát do roka organizuje pre svojich zamestnancov interné vzdelávanie zamerané na kvalitu a ďalšie školenia podľa odbornosti. Samozrejmosťou sú vstupné a priebežné informácie o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci, ktoré sú vymedzené zákonom a teda povinné pre každý podnik.

4.4.4 Obchodné vzťahy spoločnosti

Obchodné vzťahy sú základom fungovania každého podniku. Počas celej doby svojej existencie vstupuje každý podnik do rôznych ekonomických, právnych a iných vzťahov. V rámci obchodných vzťahov podnik vstupuje do kontaktu najmä s dodávateľmi a odberateľmi, ktorí sú najdôležitejšími článkami tohto reťazca. Okrem nich to môžu byť samozrejme rôzne súkromné a štátne inštitúcie ako daňové úrady, či sociálne alebo zdravotné poisťovne. Bez týchto obchodných vzťahov by podnik nemohol plniť svoju základnú funkciu.

Aj spoločnosť Neuman Aluminium Fliesspresswerk Slovakia, s. r. o. samozrejme vystupuje ako obchodný partner v obchodných vzťahoch.

Obchodná činnosť tejto spoločnosti sa delí na činnosť nepriamu a priamu.

- a) nepriama činnosť – spoločnosť uskutočňovala svoju obchodnú činnosť nepriamou formou najmä do roku 2004. Táto činnosť fungovala prostredníctvom aktívneho zušľacht'ovacieho styku, ktorý tvoril jeden z colných režimov pre dovoz a vývoz tovarov. Podstata spočívala v tom, že firma dovážala materiál, najmä profily a tzv. kaloty, ktorý ďalej spracovala na hotové výrobky zo zahraničia. Tento materiál bol oslobodený od cla za predpokladu, že po opracovaní sa hotový výrobok vráti naspäť do krajiny, z ktorej bol dovezený ako surový materiál. V prípade, že časť produkcie ostala na vnútroštátnom trhu, za túto časť musela spoločnosť zaplatiť clo.
- b) priama činnosť – táto forma obchodnej činnosti spočíva v tom, že podnik si buď nakupuje materiál zo zahraničia tak ako v prípade nepriamej obchodnej činnosti, alebo si tento materiál, konkrétne profily a kaloty, vyrába sám. Tu, v prevádzke v Žarnovici, už má spoločnosť k dispozícii stroje a zariadenia, ktoré tieto profily a kaloty vyrábajú, a preto tu prevláda priama obchodná činnosť, teda spoločnosť si sama vyrobí materiál a neskôr ho spracováva na hotový výrobok.

Takto spracovaný materiál, ktorý slúži ako hotový produkt či už pre najviac spomínaný automobilový priemysel alebo pyrotechnický či elektrotechnický priemysel sa dostáva ďalej k partnerom spoločnosti, ktorými sú odberatelia. Väčšinu obchodných vzťahov, až 95% z celej produkcie, tvorí zahraničie a len 5% tuzemsko. Tuzemskými odberateľmi sú najmä menšie spoločnosti, ktoré využívajú hliníkové komponenty pre svoju výrobnú činnosť najmä v oblasti automobilového priemyslu. V rámci zahraničia sú to krajiny Európskej únie, najmä však Rakúsko, ktoré tvorí až 83% z celkového objemu exportu. Podiel obchodných vzťahov spoločnosti vysvetľuje aj nasledovný jednoduchý graf.

Graf 2: Obchodné vzťahy spoločnosti Neuman Aluminium Fließpresswerk Slovakia, s.r.o.

Zdroj: vlastné spracovanie z podkladov získaných na základe riadeného rozhovoru

4.4.5 Vplyv spoločnosti na životné prostredie

Všetko, čo okolo seba máme a vnímame, najmä však voda, pôda, ovzdušie a samotné organizmy, medzi ktoré patrí aj človek, tvoria životné prostredie. Súčasťou životného prostredia sme všetci, a preto je nevyhnutné chrániť ho a zaobchádzať s ním čo najšetrnejšie. V minulosti mala aj výrobná činnosť mnohých podnikov negatívny dopad na životné prostredie. Dnes je už situácia iná. Technologický pokrok umožňuje vyvíjať zariadenia, ktoré sú mimoriadne šetrné k životnému prostrediu a tým ho chránia.

Aj spoločnosť Neuman Aluminium neustále vyvíja svoju výrobnú činnosť a ide cestou technologického pokroku. Vo svojich prevádzkach uskutočňuje výrobu, ktorá je mimoriadne šetrná k životnému prostrediu.

Konkrétne v prevádzke v Žarnovici sa vyrába materiál na ďalšie spracovanie priamou metódou. Tu sa produkujú jednoduché výlisky, ktoré ďalej putujú na spracovanie na sústruhu. Takéto spracovanie nie je zdraviu škodlivé, nakoľko sa neuskutočňuje tepelným opracovaním, ale súčiastky sa lisujú za studena.

Pri každej výrobnej činnosti vzniká aj odpad, ktorý sa musí likvidovať. Odpad, ktorý vzniká pri výrobe výliskov z hliníka sa šrotuje priamo na prevádzke a v takomto stave sa odváža externým spoločnostiam, ktoré ho ďalej využívajú. Predáva sa ako domáci materiál a slúži na ďalšie spracovanie. Druhou alternatívou je, že takýto odpad sa nakladá do

kontajnerov a odváža sa do zahraničia, najmä do Rakúska, kde sa spracováva. Vtedy vystupuje ako cudzí materiál.

4.4.6 Vplyv spoločnosti na rozvoj regiónu

Na základe údajov, ktoré sa nám podarilo zistiť o spoločnosti Neuman Aluminium Fliesspresswerk Slovakia, s. r. o. sme dospeli k záveru, že spoločnosť za celú dobu svojej existencie neustále prispieva k rozvoju tak mesta Žarnovica, ako aj k rozvoju celého regiónu. Pri osobnom rozhovore s ekonómkou spoločnosti sme zistili, že spoločnosť nemá ani nemala žiadne daňové úľavy a celé podnikanie tohto podniku sa riadi zákonmi platnými na území Slovenskej republiky. Podľa údajov z tabuľky č. 4 môžeme skonštatovať, že počet zamestnancov sa od roku 2006 v spoločnosti zvyšoval a tým sa samozrejme aj znižovala nezamestnanosť v celom regióne. Neuman Aluminium zamestnáva väčšinu obyvateľstva mesta a okolitých obcí, a preto tým prispieva aj k znižovaniu nezamestnanosti čo pozitívne pôsobí na rozvoj regiónu. Každoročné zvyšovanie obrátov spoločnosti svedčí o jej dobrom vývoji. Vyššie obraty umožňujú spoločnosti rozvíjať svoju činnosť, investovať viac do kvalitnejších technológií, strojov a samozrejme do ľudských zdrojov. Zamestnanci spoločnosti majú vhodné podmienky na kariérny a osobnostný rast a to vplýva na celkovú životnú úroveň obyvateľstva v danom regióne. Tak, ako v iných obchodných spoločnostiach, aj tu je veľmi dôležité dodať výrobky a služby zákazníkovi. Čo je ale dôležitejšie je to, aby spoločnosť dodala tieto výrobky a služby v správny čas, na správne miesto a najmä v správnom množstve. Splnenie týchto podmienok zabezpečuje logistika, ktorá je súčasťou stratégie každého podniku. Neuman Aluminium má veľmi dobre fungujúcu logistiku, čo tak isto prispieva k jej rastu.

4.4.7 SWOT analýza žarnovického regiónu

Silné stránky

- dobrá poloha mesta
- cestovný ruch
- prírodné bohatstvo a história mesta
- obnova centrálnej časti mesta
- nová výstavba v meste
- rozširovanie konkurenčného prostredia
- využívanie finančných prostriedkov z EÚ na realizáciu projektov
- pravidelné organizovanie kultúrneho a športového diania
- udržiavanie životného prostredia a verejnej zelene

Príležitosti

- efektívnejšie využitie prírodného potenciálu
- skvalitnenie služieb v meste
- vznik nových pracovných miest vytvorením podmienok pre príchod potenciálnych investorov
- realizácia spoločných projektov
- zmena legislatívy
- atraktívnejšie námestie
- dobudovanie komunikácií
- lepšia propagácia mesta
- vytvorenie informačných kancelárií

Slabé stránky

- nepostačujúci objem finančných prostriedkov
- nevyužitý prírodný potenciál
- nedobudované komunikácie
- vysoká mobilita obyvateľstva
- slabá propagácia mesta
- slabá konkurencia v oblasti služieb
- slabá podpora podnikateľského prostredia
- slabá propagácia mesta
- nedostatočná informovanosť
- neefektívna komunikácia podnikateľského sektora s mestom
- skvalitnenie služieb v rekreačných oblastiach

Ohrozenia

- zmena legislatívy
- nezáujem obyvateľstva o rozvoj migrácia obyvateľstva
- nezáujem mesta o obnovu a rozvoj
- nepridelenie finančných prostriedkov zo zdrojov EÚ
- neefektívne využitie prírodného potenciálu
- nezáujem o vzájomnú spoluprácu
- nezaujímavé podmienky pre príchod investorov
- pokles pracovných príležitostí

5. NÁVRHY NA VYUŽITIE VÝSLEDKOV

Na rozvoj každého regiónu vplýva predovšetkým jeho podnikateľská základňa, ktorú je potrebné budovať a udržiavať. Dôležité sú tiež prírodné podmienky a kultúrne dedičstvo, ktoré je nutné zachovávať a efektívne využívať pre rozvoj. Rozvoj podnikania je v každom regióne veľmi dôležitý a v konečnom dôsledku vplýva na celkový rozvoj celej krajiny. V okrese Žarnovica, ktorý bol centrom záujmu v tejto diplomovej práci, je potrebné vytvárať vhodné podmienky pre vznik nových a udržanie už existujúcich podnikov. Najmä však je potrebné v meste prispievať k rozvoju malého a stredného podnikania.

Na základe poznatkov získaných pri písaní tejto diplomovej práce sme zostavili návrhy, ktoré by bolo vhodné zaviesť do praxe a ktoré by mali prispieť k zlepšeniu spolupráce samosprávy s podnikateľským sektorom a tým k celkovému regionálnemu rozvoju:

- zmena legislatívy zo strany štátu, ktorá by bola schopná vytvoriť priaznivejšie podmienky pre rozvoj malého a stredného podnikania, napr. formou úľav pre začínajúcich malých podnikateľov, zníženie odvodového zaťaženia pre živnostníkov, odpustenie pokút pri prvých kontrolách a riešenie zistených nedostatkov napr. formou napomenutia, atď.,
- realizácia spoločných projektov medzi samosprávou a podnikateľským sektorom, čím sa zlepši komunikácia a informovanosť medzi nimi,
- vytváranie informačných centier pre podnikateľov, ktorí majú záujem na spoluorganizácii spoločných projektov, na spoločnom riešení problémov a plánovaní budúceho rozvoja mesta,
- efektívnejšie využívanie prírodného potenciálu regiónu formou prenajímania mestských plôch, pozemkov, budov súkromným podnikateľom, ktorí touto cestou rozšíria ponuku služieb v regióne,
- vytváranie nových foriem vzdelávacích aktivít, poradenských a informačných služieb, napr. vytvorením informačných centier alebo špecializovaných podnikateľských agentúr pre existujúcich a najmä pre začínajúcich podnikateľov
- zo strany samosprávy umožniť podnikateľom prezentáciu svojej činnosti napr. v Žarnovickom mesačníku alebo na oficiálnej stránke mesta, či na rôznych podujatiach organizovaných mestom,

- výstavba nových a sprístupnenie už existujúcich bytov pre mladé rodiny alebo predaj mestských pozemkov za dostupné ceny pre ľudí, ktorí majú v regióne pracovné možnosti, čím sa zabráni odlivu najmä mladých ľudí, ktorí sú nútení odchádzať za prácou či bývaním do väčších miest,
- atraktívnejšie námestie, ktoré je práve v rekonštrukcii prispeje tiež k určitému rozvoju mesta tým, že obyvatelia mesta a jeho okolia sa tu budú cítiť príjemnejšie, vznikne priestor pre oddych a častejšiu návštevu mesta. Preto sa tu budú môcť aj častejšie organizovať rôzne kultúrne a spoločenské podujatia, ktoré prilákajú nielen domáce obyvateľstvo, ale aj cudzích návštevníkov, čo samozrejme mesto pocíti na rozvoji cestovného ruchu a podnikateľský sektor na zvyšovaní tržieb.,
- mesto Žarnovica má výhodnú geografickú polohu, leží na hlavnom ťahu krajských miest Nitra – Banská Bystrica. Výstavbou nových rýchlostných komunikácií sa výrazne skrátil čas na dopravu do okolitých miest, no čo sa týka ciest v rámci okresu medzi mestom Žarnovica a obcami patriacimi do jeho okresu, je potrebné urobiť rekonštrukciu,
- spolupráca medzi podnikateľským sektorom a samosprávou by mala spočívať aj v tom, že podnikatelia by svojou podnikateľskou činnosťou mali propagovať mesto a vyzdvihovať jeho možnosti, napr. formou reklamy v regionálnej televízii, pri príležitosti konania športových či kultúrnych podujatí, atď.

6. ZÁVER

Podnikateľská činnosť je neoddeliteľnou súčasťou rozvoja každého regiónu. V každom meste či obci existuje niekoľko menších alebo väčších podnikateľských subjektov, ktoré prispievajú svojou činnosťou k hospodárskemu rozvoju. Samozrejme, čím väčší región je, tým viac podnikateľov v ňom pôsobí a tým tiež vytvárajú konkurencieschopnejšie prostredie, v ktorom rozvoj napreduje rýchlejšie. K tomu, aby bol rozvoj trvalo udržateľný, je potrebná spolupráca a vzájomná podpora verejného sektora so súkromným. Je nevyhnutné vytvárať priaznivé podmienky pre rozvoj malého a stredného podnikania zo strany štátu. Pozitívny dopad na podnikateľskú sféru mal vstup Slovenskej republiky do Európskej únie, ktorý priniesol pozitívne legislatívne zmeny, nové možnosti pomoci začínajúcim podnikateľom vo forme čerpania finančných prostriedkov či rôzne možnosti otvoreného trhu.

Banskobystrický kraj, do ktorého patrí aj náš sledovaný región, je najväčším krajom Slovenska. Kraj leží v strednej a južnej časti Slovenskej republiky, kde je rozvinutý najmä cestovný ruch a kúpeľníctvo. Najviac rozvinutý v kraji je terciárny sektor, ktorý má viac ako 50 percentné zastúpenie. Okresné mesto Žarnovica, ktoré bolo predmetom záujmu tejto diplomovej práce sa nachádza práve v Banskobystrickom kraji a patrí medzi menšie okresné mestá. Podnikateľskú základňu v meste tvoria predovšetkým malí a strední podnikatelia. Vzhľadom na veľkosť mesta tu pôsobí viac podnikateľských subjektov. No väčšina podnikateľov, ktorí podnikajú na základe živnostenského oprávnenia neprevádzkujú svoju činnosť dlhodobo. Mnoho osôb si otvorilo svoje živnosti aj pre možnosť čerpania nenávratných finančných prostriedkov z projektov Európskej únie, no svoju činnosť uskutočňovali len po dobu nevyhnutnú pre splnenie podmienok, a preto má svoju činnosť ukončenú viac ako polovica z evidovaných osôb v živnostenskom registri. V meste a jeho okolí pôsobí aj niekoľko obchodných spoločností, z ktorých sme vybrali jednu a podrobne sme skúmali jej činnosť a zisťovali sme ako táto činnosť vplyva na rozvoj regiónu.

Ako už bolo spomenuté, spoločnosť Neuman Aluminium Fließpresswerk Slovakia, s. r. o. je celosvetovo uznávaná rakúska spoločnosť zaoberajúca sa výrobou hliníkových profilov. Pobočka v Žarnovici je najmladšou spomedzi všetkých a existuje už viac ako desať rokov.

V rámci tejto spoločnosti sme sledovali aké produkty vyrába, ako tieto produkty vyrába, aká je štruktúra a počet zamestnancov a ako samotná výroba vplýva na životné prostredie. Všetky tieto jednotlivé aspekty vplývajú na rozvoj regiónu, v ktorom sa podnik nachádza. Analýzou týchto aspektov sme dospeli k záveru, že spoločnosť prispieva svojou činnosťou k rozvoju tak mesta, ako aj celého regiónu. Tým, že spoločnosť zamestnáva každým rokom viac zamestnancov prispieva k znižovaniu nezamestnanosti v regióne, čo tiež pôsobí pozitívne na rozvoj. Zvyšujúci odbyt produkcie zaručuje zvyšovanie obrátov spoločnosti, čo umožňuje zamestnávať viac ľudí, investovať do zariadení a ľudských zdrojov a tým zvyšovať celkovú životnú úroveň v regióne.

Pre zdravé fungovanie a rozvoj samotného mesta je nevyhnutná spolupráca samosprávy so súkromným sektorom. Táto spolupráca musí byť založená najmä na vzájomnej komunikácii a informovanosti. Kooperácia medzi týmito článkami verejno-súkromného sektora by mala spočívať najmä na realizácii spoločných projektov, na základe ktorých by sa napr. maximálne využívalo kultúrne a prírodné dedičstvo, ktoré sa v okolí mesta bezpochyby nachádza. Ďalej by spolupráca mala zahŕňať už spomenuté vytváranie informačných centier pre podnikateľov, ktorí majú záujem sa podieľať na spoločných projektoch. Vzájomná propagácia a atraktívnejšie mesto sú tiež možnosťou ako prispieť k vzájomnému vytváraniu podmienok pre rozvoj.

7. POUŽITÁ LITERATÚRA

- BIELIK, P. 1997. Ekonomika podnikov. Nitra: SPU, 1997. 86 s. ISBN 80-7157-361-3.
- BUČEK, M. a kol. 1999. Ekonomika územnej verejnej správy. Bratislava: Ekonóm, 1999. ISBN 80-225-1117-X.
- CIBÁKOVÁ, V. – STRÁŽOVSKÁ, E. 1994. Podnikanie v službách a v obchode. Bratislava: Sofa, 1994. ISBN 80-85752-17-4.
- ČAPEK, A. 1990. Podnikatelství v ekonomické teorii. Politická ekonomie 38.
- DAŇKOVÁ, A. 1997. Podnikanie v malých a stredných podnikoch. Bratislava: Ekonóm, 1997. 92 s. ISBN 80-225-0817-9.
- DUBECOVÁ, I. 2000. Regionálne analýzy a plánovanie. Nitra: SPU, 2000. 10-11 s. ISBN 80-7137-805-4.
- DZIEVOŃSKI, K. 1967. Teoria regionu ekonomicznego, Przegląd geograficzny, č. 39. 1967.
- GAJDOŠ, P. – PAŠIAK, J. 2006. Regionálny rozvoj Slovenska z pohľadu priestorovej sociológie. Bratislava: Sociologický ústav SAV, 2006. ISBN 978-80-85544-46-6.
- GIBARTI, J. 2005. Podnikateľské prostredí v Českej republike, Firma a konkurenční prostředí. Brno: Konvoj, 2005. 351 s. ISBN 80-7302-104-8.
- GOZORA, V. 2000. Podnikový manažment. Nitra: SPU, 2000. 12-15 s. ISBN 80-7137-690-6.
- GOZORA, V. 2005. Podnikový manažment. Nitra: SPU, 2005. ISBN 80-8069-462-1.
- HAMALOVÁ, M. 1996. Priestorová ekonomika, Bratislava, 1996. 98 s. ISBN 80-225-0757-4.
- HOOVER, E. M. 1971. An introduction to regional economics. New York: Knopf, 1971. 126 s.
- CHODASOVÁ, A. – BUJNOVÁ, D. 1996. Malé a stredné podniky. Bratislava: Ekonóm, 1996. 130 s. ISBN 80-225-0724-5.
- CHODASOVÁ, A. – BUJNOVÁ, D. 2006. Podnikanie v malých a stredných podnikoch. Bratislava: Ekonóm, 2006. 32-45 s. ISBN 80-225-0961-2.
- ILKOVÁ, Z. – BANDLEROVÁ, A. 2004. Obchodné právo. Nitra: SPU, 2004. ISBN 80-8069-351-X.
- ILKOVÁ, Z. – BANDLEROVÁ, A. 2006. Obchodné právo. Nitra: SPU, 2006. ISBN 80-8069-771-X

- IVANIČKOVÁ, A. 1998. Regionalizácia a priestorová organizácia regionálneho rozvoja. Bratislava: Ekonóm, 1998. 172 s. ISBN 80-225-0937-X
- JEDLIČKA, P. 2004. Rozvoj malého a stredného podnikání v Královéhradecké kraji. Nitra: SPU, 2004. 5 s. ISBN 80-8069-438-9.
- KUBÍČEK, P. 2008. Obchodné právo. Bratislava: PRAF UK, 2008. 43 s. ISBN 978-80-7160-225-5.
- KUPKOVIČ, M. a kol. 2002. Podnikové hospodárstvo. Bratislava: Sprint, 2002. ISBN 80-8068-156-2.
- KVASNICOVÁ, O. 2000. Od medzivojnových Šimonovian k súčasnému mestu, In Partizánske staré a nové epochy. Partizánske: mesto Partizánske, 2000. 95-121 s. ISBN 80-968468-4-1.
- MAIER, G. – TÖDLING, F. 1998. Regionálna a urbanistická ekonomika 2. Bratislava: Elita, 1998. 313 s. ISBN 80-8044-044-2.
- MAJDÚCHOVÁ, H. – NEUMANNOVÁ, A. 2004. Podnik a podnikanie. Bratislava, 2004. ISBN 798-80-89085-88-0.
- MALEJČÍK, A. 2008. Základy manažmentu. Nitra: SPU, 2008. 162 s. ISBN 978-80-552-0132-0.
- MAIER, K. – ČTYROKÝ, J. 2000. Ekonomika územního rozvoje. Praha: Grada Publishing, 2000. ISBN 80-7169-644-7.
- MIŽÍČKOVÁ, L. – ŠIMO, D. – UBREŽIOVÁ, I. 2004. Základy manažmentu. Nitra: SPU, 2004. 96 s. ISBN 80-8069-375-7.
- OREMUSOVÁ, D. 2007. Regionalizácia a regionálny rozvoj Slovenska. Bratislava. 26 s.
- PAPCUNOVÁ, V. 2006. Návod na cvičenia z regionálnej ekonomiky. Nitra: SPU, 2006. 45 s. ISBN 80-8069-657-8.
- RAJČÁKOVÁ, E. 2005. Regionálny rozvoj a regionálna politika. Bratislava: Univerzita Komenského, 2005. 9 s. ISBN 80-223-2038-2.
- STRÁŽOVSKÁ, E. – STRÁŽOVSKÁ, L. 1999. Malé a stredné podnikanie. Bratislava: Ekonóm, 1999. 20 s. ISBN 80-225-1186-2.
- STRÁŽOVSKÁ H. et al. 2006. Podnikateľský proces obchodu. Bratislava: Sprint, 2006. ISBN 80-89085-54-7.
- ŠVEC, Š. 1998. Vyučovacie metódy. Bratislava: SPN, 1998. 2. Vydanie. ISBN 80-85697-69-6.
- TVRDOŇ, J. 1998. Zahraničný kapitál ako predpoklad rozvoja regiónov v ekonomike Slovenska. Bratislava: Ekonomická Univerzita, 1998. 188-191 s. ISBN 80-225-1123-4.

TVRDOŇ, J. – HAMALOVÁ, M. – ŽÁRSKA, E. 1995. Regionálny rozvoj. Bratislava: Ekonóm, 1995. 174 s. ISBN 80-225-0671-0.

URAMOVÁ, M. 1999. Mikroekonómia. Banská Bystrica: Ekonomická fakulta UMB, 1999.

Zákon číslo 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja.

Obchodný zákonník číslo 513/1991 Zb.

Zákon č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní v znení neskorších zmien a predpisov.

Zákonník práce č. 311/2001 Z. z. a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Okresný úrad v Žarnovici. 2011 [online] [cit. 2011-02-03]. Dostupné na: <<http://zcou.szm.com/ookrese.html>>.

Živnostenský register SR. 2011 [online] [cit. 2011-02-07]. Dostupné na: <<http://www.zrsr.sk/>>.

Obchodný register SR. 2011 [online] [cit. 2011-02-10]. Dostupné na: <<http://www.orsr.sk/>>.

Neuman Aluminium. 2011 [online] [cit. 2011-02-21]. Dostupné na: <<http://www.neuman.at/>>

8. PRÍLOHY

Príloha č. 1 – Dotazník

Príloha č. 2 – Mapa okresu Žarnovica

Príloha č. 3 – CD médium – diplomová práca v elektronickej podobe

Príloha č. 1

DOTAZNÍK

Vážená respondentka, vážený respondent!

Dovoľujem si Vás požiadať o vyplnenie nasledovného dotazníka, cieľom ktorého je získať údaje pre účely mojej diplomovej práce s názvom: „Vplyv vybraných podnikateľských subjektov na rozvoj regiónu.“ Hlavnou úlohou dotazníkového zisťovania je poznať akým spôsobom podnikatelia spolupracujú s mestom, ako mesto pomáha podnikateľom a ako konkrétne podnikateľská základňa vplýva na rozvoj regiónu. Dotazník je anonymný a všetky získané údaje použijem výlučne pre účely svojej diplomovej práce.

Ďakujem Vám za Vašu ochotu a spoluprácu pri vyplňaní tohto dotazníka.

1. Aký druh živnosti prevádzkujete?

- a) Remeselná
- b) Viazaná
- c) Voľná

2. Aký je predmet Vášho podnikania?

.....
.....

3. Ako dlho už podnikáte?

- a) Menej ako 1 rok
- b) 1-5 rokov
- c) 5-10 rokov
- d) Viac ako 10 rokov

4. Koľko má Vaša firma zamestnancov?

- a) Nemám zamestnancov
- b) Menej ako 5 zamestnancov
- c) 5-10 zamestnancov
- d) 10-15 zamestnancov
- e) Viac ako 15 zamestnancov

5. Aké sú podmienky pre podnikanie vytvárané mestom?

- a) Priaznivé
- b) Nepriaznivé

6. Spolupracujete s mestom?

- a) Áno

Akou formou?

.....
.....

- b) Nie

7. Svojím podnikaním máte možnosť vplývať na rozvoj mesta, prípadne regiónu?

- a) Áno

Akou formou?

.....
.....

- b) Nie

8. V akej oblasti sa prejavuje Vaša spolupráca s mestom?

- a) V obchodných, dodávateľsko-odberateľských vzťahoch
- b) V spoluorganizácii programov, podujatí (kultúrnych, športových,...)
- c) V oblasti cestovného ruchu
- d) V inej oblasti

.....
.....

9. V čom vidíte nedostatky v spolupráci so samosprávou?

- a) Nedostatočná, neefektívna komunikácia
- b) Nedostatočná informovanosť

- c) Nezúčujem o spoluprácu zo strany samosprávy
- d) Iné

.....
.....

10. V čom by mala podľa Vás spočívať podpora podnikateľov zo strany samosprávy?

- a) Realizácia spoločných projektov
- b) Vzdelávacie aktivity
- c) Aktívna propagácia mesta, regiónu, podnikateľských subjektov
- d) Iné

.....
.....

11. Čo by Vám najviac zo stany mesta, ako miestnej samosprávy, najviac pomohlo pri Vašom podnikaní?

.....
.....

Ďakujem za Váš čas venovaný vyplneniu dotazníka.

Mapa okresu Žarnovica

Príloha č. 3

CD médium – diplomová práca v elektronickej podobe